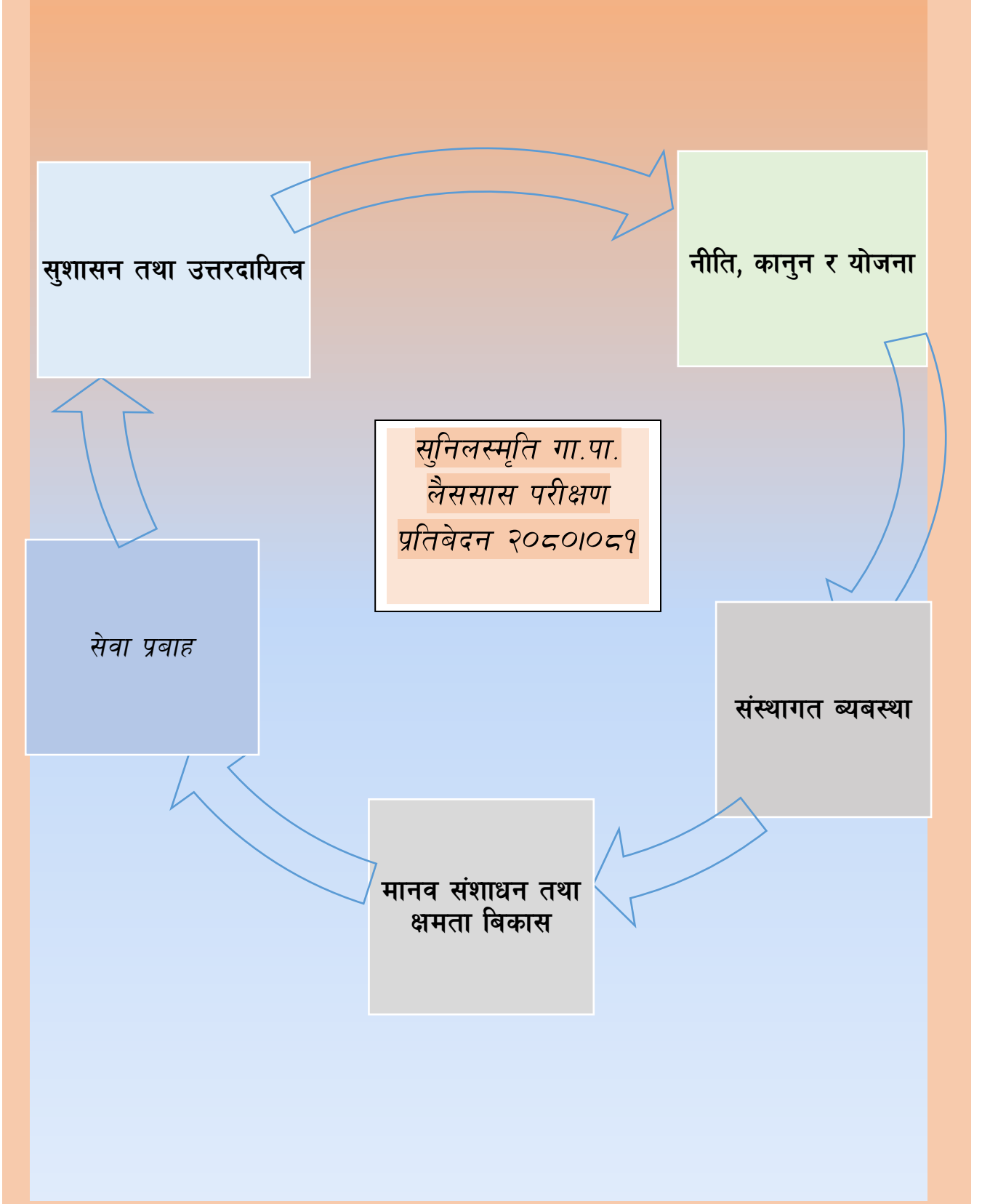

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन
(GEDSI Audit Report)
आर्थिक बर्ष २०८०।०८१
सुनिलस्मृति गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
रोल्पा जिल्ला, लुम्बिनि प्रदेश, नेपाल

प्रतिवेदक :
पार्वता आचार्य
फोन नं. ९८५७८३३९४२
इमेल parbata722@gmail.com

विषयसूची :	पेज नं
१. पृष्ठभूमि तथा परिचय	४-६
२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको उद्देश्य	६
३. लैससास परीक्षणको औचित्य	६-७
४. लैससास परीक्षणका मुख्य सुचक, उपसुचक र प्रश्नहरु	७
५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको विधि र तरिकाहरु	७-९
६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका सहभागिहरु	९
७. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका औजारहरु	९-१०
८. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण सुचक विश्लेषण नतिजा	१०-१९
क. लैससास परीक्षण सुचक विश्लेषण अंक तालिका	
ख. लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरी जालो १ मा विश्लेषण	
ग. लैससास परीक्षण नतिजाको बारग्राफ १ मा विश्लेषण	
घ. लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरी जालो २ मा विश्लेषण	
ङ. लैससास परीक्षण नतिजाको बार ग्राफ २ मा विश्लेषण	
च) गाउँपालिकाको नीति निर्माण तहमा लैङ्गिक तथा जातीगत प्रतिनिधित्व	
छ. गाउँपालिकामा कर्मचारीको लैङ्गिक तथा जातीगत सहभागिता विवरण	
१०. लैससास परीक्षणको आर्थिक वर्ष अनुसार प्राप्त नतिजाको तुलनात्मक विश्लेषण	२०-२१
११. लैससास परीक्षणबाट प्राप्त मुख्य प्राप्तिहरु (Findings)	२२-२४
१०. लैससास परीक्षणबाट प्राप्त सवल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरु	२५-२६
११. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्य योजना	२७-३०
१२. सुझाव	३१-३२
१३. निष्कर्ष	३२
१४. अनुसूचिहरु	३३-६४
अनुसूचि १. तालिका १ लैससास परीक्षण सुचक विश्लेषण (प्राप्त अंक र पुष्ट्याइका आधारहरु)	३३-५९
अनुसूची २. लैससास परीक्षण कार्यतालिका	६०
अनुसूची ३. लैससास परीक्षण अवधीका तस्वीर विवरण	६१
अनुसूचि ४. लैससास परीक्षण कार्यशालामा सहभागिहरुको हाजिरी विवरण	६२
अनुसूची ५. लैससास परीक्षण लेखाजोखामा समूह अभ्यासबाट तयार गरिएको नतिजा	६३
अनुसूचि ६. गाउँपालिकाका लैससास सम्बन्धी नमुना दस्तावेजहरु	६४

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन

(GEDSI Audit Report)

आर्थिक वर्ष २०८०।०८१

पृष्ठभूमि :

नेपालको संविधान २०७२ को प्रस्तावनामा नै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सुनिश्चित गर्ने संकल्प गरेको छ । संविधानमा उल्लेखित मौलीक हक अन्तर्गत धारा १८ मा समानताको हक, धारा २४ मा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, धारा २९ मा शोषण विरुद्धको हक, धारा ३८ मा महिलाको हक, धारा ३९ मा बालबालिकाको हक, धारा ४० मा दलितको हक, धारा ४१ मा जेष्ठ नागरीकको हक, धारा ४२ मा सामाजिक न्यायको हकको व्यवस्था गरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, दलित लगायत पछाडी पारिएका लक्षित समुहहरूको अधिकार सुनिश्चित गरेको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को प्रस्तावनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ । उक्त ऐनको दफा २४ उपदफा (२) मा स्थानीय तहले योजना बनाउँदा संघिय सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा र प्रक्रियासंग अनुकूल हुने गरी सुशासन, वातावरणमैत्री, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिनु पर्ने व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ । सोही दफाको उपदफा (३) मा स्थानीय तहले आफ्ना योजना बनाउदा महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने खालका योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ भनी उल्लेख गरेको छ । उक्त ऐनमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम कर्तव्य तथा अधिकारमा लैससास प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण भन्नाले कुनै पनि निकायको लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीताको विद्यमान अवस्था लेखाजोखा गर्ने कार्यलाई बुझाउँछ । लैससास परीक्षणले सरकारी निकाय वा कुनै पनि संघसंस्थाको निति, योजना तथा कार्यक्रम र बजेट विनियोजन साथै कार्यान्वयन र अनुगमन प्रक्रियामा सबै वर्ग, समुदाय, शारिरिक अवस्था, जातजाती र क्षेत्रका महिला, पुरुष र योनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकको सन्तुलित अवसर तथा लाभ सुनिश्चित गर्न मार्गनिर्देश गर्दछ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले महिला र पुरुषको लागि छुट्टा छुट्टै बजेट विनियोजन भए नभएको अवस्थाको मात्र लेखाजोखा गर्दैन । लैससास परीक्षणले सम्बन्धीत निकायको नीति तथा कानून निर्माण प्रक्रिया, लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तथा कार्यक्रम निर्माण, स्रोत बाँडफाँड र परिचालनमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीता सम्बन्धी संवेदनशिलता अवलम्बन प्रक्रिया र लैससास सुनिश्चितताका लागि गरिएका विद्यमान अभ्यासको लेखाजोखा गर्दछ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले संघ, प्रदेश र स्थानीय तह साथै कुनै पनि सरकारी निकाय वा सामाजिक संघसंस्थाको निति, कानून र योजना निर्माण, बजेट बाँडफाँड, संस्थागत व्यवस्था, सेवा प्रवाह, मानव संशाधन विकास र सुशासनको क्षेत्रमा लैङ्गिक तथा सामाजिक सन्तुलनको अवस्था लेखाजोखा गर्दछ ।

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण सम्बन्धी वार्षिक कार्य योजना अनुरूप गाउँपालिकाको आयोजना र बाह्य सहजकर्ताको सहजिकरणमा परीक्षण कार्यशाला सम्पन्न भएको छ । यस गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्ने क्रममा नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ तथा नियमावली, स्थानीय तहका लागि लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८, लैङ्गिक समानता नीति २०७७, सामाजिक समावेशीकरण नमुना नीति २०७८ लगायत गाउँपालिकाले निर्माण गरेका विभिन्न कानून, नीति तथा कार्यविधि, आवधिक योजना, वार्षिक योजना तथा बजेट, वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन र कार्यपालिकाको निर्णय पुस्तिकालाई आधार मानिएको छ ।

त्यसैगरी महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन महासन्धी १९७९, दिगो विकास लक्ष्य २०३०, वेइजिड कार्यायोजना, संयुक्त राष्ट्रसंघ सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० लगायतका अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरुलाई गाउँपालिकाले अपनत्व लिई स्थानीयकरण गरे नगरेको बारे लेखाजोखा गरिएको छ ।

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय :

रोल्पा जिल्लाको १० वटा स्थानीय तहहरु मध्ये सुनिलस्मृति गाउँपालिका एक हो जुन रोल्पा जिल्लाको प्रवेश बिन्दुमा अवस्थित छ । यो गाउँपालिका रोल्पा जिल्लाको सदरमुकाम लिवाङदेखि २९ कि. मी. को दुरीमा पूर्व भेगमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा सुनछहरी र लुङ्ग्री गाउँपालिका, पश्चिममा रोल्पा नगरपालिका र रुन्टीगढी गाउँपालिका, उत्तरमा सुनछहरी गाउँपालिका र रोल्पा नगरपालिका तथा दक्षिणमा प्यूठान जिल्लाको स्वर्गद्वारी नगरपालिकासंग सिमाना जोडीएको छ । प्रशासनिक हिसावले जम्मा ८ वटा वडामा विभाजित यस गाउँपालिकाको प्रशासनिक केन्द्र सुलीचौरमा रहेको छ ।

समुन्द्र सतहबाट ६६० मिटर देखि २९६० मिटर सम्मको उचाईमा अवस्थित यो गाउँपालिका १५६.५५ बर्ग मिटरको क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । यस गाउँपालिकाको कूल जमिन मध्ये ४९.४९ प्रतिशत जमिनमा खेती गरिन्छ भने ३८.७६ प्रतिशत जमिन बनजंगलले ढाकेको छ । त्यसैगरी कूल जमिन मध्ये १०.८५ प्रतिशत भाडीले आगटेको र ०.५६ प्रतिशत जमिन घाँसे मैदानले ओगटेको छ । शैक्षिक हिसावमा यस गाउँपालिकामा सामुदायिक र संस्थागत गरी ५ वटा मा.वि, ५ वटा नि.मा.वि र १६ वटा प्रा.वि गरी जम्मा २६ वटा शिक्षण संस्थाहरु संचालित छन् ।

गाउँपालिकाको डिजिटल प्रोफाइल अनुसार सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको कूल घरपरिवार संख्या ६५२४ रहेको र कूल जनसंख्या ३१०६७ रहेको छ । कूल जनसंख्या मध्ये महिला संख्या १५११४ (४८.६५ प्रतिशत) र पुरुष संख्या १५९५३ (५१.३५ प्रतिशत) रहेको पाइन्छ । औषत घरपरिवारको आकार ४.७६ छ । यो गाउँपालिकामा मुख्य गरी मगर जातीको बाहुल्यता (३७.१६ प्रतिशत) रहेता पनि दोस्रो स्थानमा बाहुन, क्षेत्रीको बसोबास छ भने यी जातजाती लगायत गुरुङ, नेवार, दलित, सन्यासी दशनामी र अन्य जातजातीको समेत बसोबास रहेको छ । मातृ भाषाको रूपमा नेपाली भाषा प्रयोग गरिएपनि मगर बस्तीको बाहुल्यता भएको वडाहरुमा मगर भाषा पनि मातृ भाषाको रूपमा बोल्ने गरेको पाइन्छ ।

कूल जनसंख्या मध्ये जेष्ठ नागरीक संख्या ७.४५ प्रतिशत छ भने अपांगता संख्या ०.९७ प्रतिशत छ । त्यसैगरी सुन्य देखि १९ वर्ष उमेर समूहका बालबालिका संख्या ४५.८८ प्रतिशत अर्थात १४२५६ जना रहेको

छ । जसमध्ये बालिका संख्या २१.५७ प्रतिशत अर्थात् ६७०१ जना छ भने बालक संख्या २४.३२ प्रतिशत अर्थात् ७५५५ जना रहेको छ । गाउँपालिकाको ५ वर्ष माथिको साक्षरता दर ८०.३५ प्रतिशत छ ।

समग्रमा यस सुनिलस्मृति गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि पेशा प्रमुख मानिन्छ । गाउँपालिकामा रहेको खेती योग्य जमिनमा खाद्यान्नको साथै अन्य नगदेबालीहरु कोदो, टिमुर, अमिलो जातका फलफूल, पशुजन्य उत्पादन आदि वृद्धि गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ । आधुनिक कृषि प्रविधि, जनचेतना, सीप तथा व्यावसायीकरणको अभिवृद्धि, प्रविधि प्रवर्धनको साथै आवश्यक, मल, कर्जा, बीउबिजनको उपलब्धतामा सरलीकरण गरेर कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा वृद्धि ल्याई आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेको छ ।

देशमा बेरोजगारी बढ्दै गइरहेको र सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रमा रोजगारीको प्रशस्त अवसरहरू नभएकोले वैदेशिक रोजगारीमा आकर्षण बढेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको आम्दानीको मुख्य स्रोत कृषि भएपनि वैदेशिक रोजगारी र छिमेकी मुलुक भारतको रोजगारीबाट पनि आम्दानी गरी जिविकोपार्जन गरेको पाइन्छ । त्यसैगरी व्यापार तथा होटल व्यवसाय, स-साना उद्योग, दैनिक ज्याला मजदुरी आदि पनि आम्दानीका स्रोत बनेका छन ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको उद्देश्य :

मुख्य उद्देश्य : लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अभ्यास तथा प्रयोगलाई सरलीकृत रूपमा स्थानीयकरण गरी गाउँपालिकाले गर्ने सम्पूर्ण विकास योजना, नीति तथा कार्यक्रमलाई लैससास उत्तरदायी बनाउन आर्थिक स्रोतको सुनिश्चितता, उपलब्धीको समतामुलक वितरण र उपयोगी बनाउने ।

अन्य उद्देश्यहरू :

क) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मार्फत गाउँपालिकाको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरूमा महिला र सिमान्तकृत समूहहरूलाई समावेश गरी लैङ्गिक समानता र सबै जातजातीको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई लैङ्गिक अन्तरहरूको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण र सशक्तिकरण गर्दै लैजाने ।

ख) महिला र सिमान्तकृत समूहहरूलाई समावेश गरी उनीहरूको योजनाबद्ध रूपमा व्यक्तिगत र सामूहिक क्षमता अभिवृद्धि मार्फत आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गरी गाउँपालिकाको विकास प्रक्रियामा निर्णायक तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।

ग) गाउँपालिकाको योजना र आयोजनाहरूको प्रत्येक चरणमा लैससास दृष्टिकोणबाट अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने र यसलाई संस्थागत गर्दै लैजाने ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको औचित्य

- लैससासमैत्री नीति, कानून, योजना र कार्यक्रम निर्माण र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट निर्माणका लागि स्थानीय तहलाई जवापदेही बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- नीति तथा कानून निर्माण प्रक्रिया, योजना तथा कार्यक्रम र बजेट बाडफाँड प्रक्रिया लैससास दृष्टिले सन्तुलीत भए नभएको लेखाजोखाका आधारमा यथार्थ चित्रण गरी आगामी कार्यदिशा तय गर्न मार्गनिर्देश गर्दछ ।

- लैससासको क्षेत्रमा सुधारका लागि पहिँचान गरिएका विषय क्षेत्रहरूलाई स्थानीय तहको वार्षिक योजना किताबमा समावेश हुनेगरी लैससास कार्ययोजना निर्माण गर्न सहयोग गर्दछ ।
- महिला, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक लगायतका वञ्चित विभिन्न अन्तर समुहहरूको सचेतना विस्तार र नेतृत्व विकास गरी निर्णायक तहमा पहुँच बढाउन स्थानीय सरकारलाई जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- समष्टीमा लैससास परीक्षणले गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने सबै प्रकारका वर्ग, लिंग, जातजाती, उमेर समूह, शारिरिक अवस्था र क्षेत्रका मानिसहरूको सशक्तिकरण गरी उनीहरूलाई समग्र विकासको मूलप्रवाहमा जोड्न सहयोग पुर्याउछ ।

लैंगिक परीक्षणमा विश्लेषण गरिएको मुख्य सुचक तथा उपसुचकहरू

मुख्य सुचक	उपसुचकहरू
नीति, कानून र योजना	नीति र कानूनमा समावेशीता र सहभागिता
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
	कार्य प्रणाली समावेशीता
	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता
	तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन
मानव शंसाधन तथा क्षमता विकास	मानव शंसाधन तथा क्षमता विकास
	अनौपचारिक मुल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना
	कानुनी साक्षरता
	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता
सेवा प्रवाह	पूर्वाधार विकास
	प्रजनन स्वास्थ्य
	शिक्षा कार्यक्रम
	खानेपानी तथा सरसफाई
	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
	सूचना तथा संचार
	अनुगमन तथा मूल्यांकन
	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण अबधीमा अवलम्बन गरिएका विधि तथा तरीकाहरू स्थानीय तहका लागि लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ मा उल्लेख भए अनुसार सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण क्रममा ३ वटा चरणहरू अवलम्बन गरिएको छ ।

क) तयारी चरण :

■ सम्पर्क समन्वय :

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको वार्षिक योजनामा लैससास परीक्षण कार्यक्रम तथा बजेट विनियोजन भए बमोजिम महिला बालबालिका तथा जेष्ठनागरीक शाखाबाट लैससास कार्यान्वयन समितिसंग समन्वय गरी लैससास परीक्षण कार्यदलको बैठकको निर्णय बमोजिम लैससास परीक्षण कार्यशाला संचालन गर्ने सुनिश्चित गरि विज्ञ सहजकर्ता छनौट गरिएको थियो । त्यस पश्चात महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक शाखा प्रमुखले गाउँपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रसासकिय अधिकृतसंगको सहमति र समन्वयमा लैससास परीक्षण मिति, स्थान र समय सुनिश्चित गरिएको थियो । तोकिएको मितिमा लैससास परीक्षण कार्यक्रममा उपस्थितिका लागि गाउँ कार्यपालिका सदस्य, विषयगत शाखा प्रमुख लगायत अन्य सम्बन्धित सहभागीहरूको सूची तयार गरी आमन्त्रण गरिएको थियो ।

■ प्रारम्भिक सूचना संकलन तथा अध्ययन

गाउँपालिकाको महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक शाखा लगायत अन्य सम्बन्धीत शाखा प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरूसंगको छलफल र गाउँपालिकाको वेबसाइट अध्ययन गरि लैससास परीक्षण कार्यक्रममा आवश्यक पर्ने सहयोगी दस्तावेजहरू संकलन तथा अध्ययन गरिएको थियो । लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण क्रममा पुष्ट्याइका लागि आवश्यक पर्ने स्थानीय नीति तथा ऐन संग्रह, कार्यविधि, वार्षिक योजना तथा बजेट विनियोजन र कार्यान्वयन अभ्यास, आवधीक योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक/वार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन, प्रोफाइल, निर्णय प्रतिलिपि र अन्य सम्बन्धीत दस्तावेज साथै लैससास सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय कानूनहरूको संकलन गरी अध्ययन गरिएको थियो ।

(ख) कार्यान्वयन चरण

■ लैससास परीक्षण कार्यशाला सञ्चालन

सुनिलस्मृति गाउँकार्यपालिकाको आयोजनामा तोकिएको मिति, समय र स्थानमा लैससास परीक्षण कार्यशाला सम्पन्न भएको छ । उक्त कार्यशालामा लैससास अबधारणा तथा विद्यमान अवस्था साथै लैससास परीक्षण अबधारणा र विधि, प्रक्रिया बारे अभिमूखिकरण गरिएको थियो । साथै कार्यशाला अबधीमा लैससास परीक्षणका मुख्य सुचक, सहायक सुचक र हरेक प्रश्नहरूमा समूह अभ्यास मार्फत स्व मुल्यांकन गरीएको थियो । लैससास परीक्षण कार्यशालामा गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रसासकिय अधिकृत लगायत कार्यपालिका सदस्यहरू र विषयगत शाखा प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरूको सक्रिय सहभागिता रहेको थियो ।

■ लैससास परीक्षण सुचक लेखाजोखा तथा प्रश्नावलीहरूमा अंक प्रदान

लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ मा उल्लेखित सुचकहरूमा कार्यशालामा सहभागीकरुहो सहभागितामूलक अभ्यासबाट सामूहिक छलफल तथा स्वमुल्यांकन गरि विद्यमान अवस्थाको लेखाजोखाको आधारमा उपयुक्त अंक प्रदान गरिएको छ । गा.पा.को विद्यमान अवस्था र अभ्यासहरूको पुष्ट्याइका प्रमाणहरूको आधारमा हरेक प्रश्नमा १ वा ०.५ वा ० अंक प्रदान गर्न सहजकर्ताबाट सहजिकरण गरिएको थियो ।

■ **सवल पक्ष, सुधार गनुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौती (SWOT Analysis) विश्लेषण**

लैङ्गिक समानता, अपांगता भएका व्यक्ति र सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा गाउँपालिकाले निर्माण गरेका कानून तथा नीति र कार्यविधिहरु साथै अवलम्बन गरेका असल अभ्यासहरुको लेखाजोखाबाट प्राप्त नतिजाको आधारमा सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतीहरुका विषयमा समूह छलफलको निष्कर्ष प्रस्तुत गरिएको थियो । गाउँपालिकाको लैससास संवेदनशिलताको विद्यमान अवस्था विश्लेषण गरी सुधारका उपायहरु पहिँचान गर्न SWOT विश्लेषणले सहयोग पुगेको छ ।

■ **कार्ययोजना तयारी**

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणबाट प्राप्त परिणामका आधारमा लैससासको क्षेत्रमा विद्यमान सवल पक्षहरुलाई कायमै राखी सुधार गर्नुपर्ने पक्षलाई समेट्ने गरि आगामी वर्षका लागि वार्षिक कार्ययोजना तयार गरिएको छ । उक्त कार्ययोजनामा गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्ष र आगामी १ वर्ष भित्र सम्पन्न गर्न सक्ने क्रियाकलाप समावेश गरी प्रतिबद्धता जनाएको छ । उक्त कार्ययोजनामा क्रियाकलाप, पारित गराउने पहलकर्ता, निर्णयकर्ता र कार्यान्वयनकर्ताको जिम्मेवारी सहित कार्यक्रम सम्पन्न गर्न लाग्ने समय र थप दायित्व आवश्यकताका बारेमा अनुमान गरी अभिलेखिकरण गरिएको छ ।

(ग) **प्रतिवेदन चरण**

यस चरणमा लैससास परीक्षण कार्यशालाका क्रममा सहभागिहरुबाट स्व लेखाजोखाको आधारमा आएको नतिजालाई एकिकृत गरी लेखाजोखाको प्रारम्भीक प्रतिवेदन तयार गरिएको हो । सुचकहरु लेखाजोखाका आधारमा तयार भएको उक्त प्रतिवेदन गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरु र कर्मचारी बिच सेयरीड गरिएको छ । गाउँपालिकामा सेयरीडबाट प्राप्त सुझावहरु समेत समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरी गाउँकार्यपालिकामा पेश गरिएको छ ।

लैङ्गिक परीक्षणका सहभागीहरु :

मिति २०८१।०९।२५ र २६ गते संचालन भएको २ दिने कार्यशालाबाट सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को लैससास परीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ । लैससास परीक्षण कार्यशालामा सहभागिहरुको लैङ्गिक तथा जातीगत विवरण निम्न तालीकामा उल्लेख गरिएको छ ।

लैससास परीक्षण कार्यशालामा सहभागिहरुको लैङ्गिक तथा जातीगत विवरण

जिल्ला रोल्पा	दलित		जनजाती		बाक्षे		अन्य		जम्मा		कूल जम्मा
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
सुनिलस्मृति गा.पा											
जम्मा	०	२	२	४	८	१४	०	२	१०	२२	३२

लैससास परीक्षणका औजारहरु :

- माकुरी जालो विश्लेषण
- बार ग्राफ विश्लेषण

- तालीकाद्वारा अंक विश्लेषण तथा कार्ययोजना प्रस्तुत
- सवल पक्ष, सुधार गर्नु गर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू विश्लेषण (SWOT Analysis)

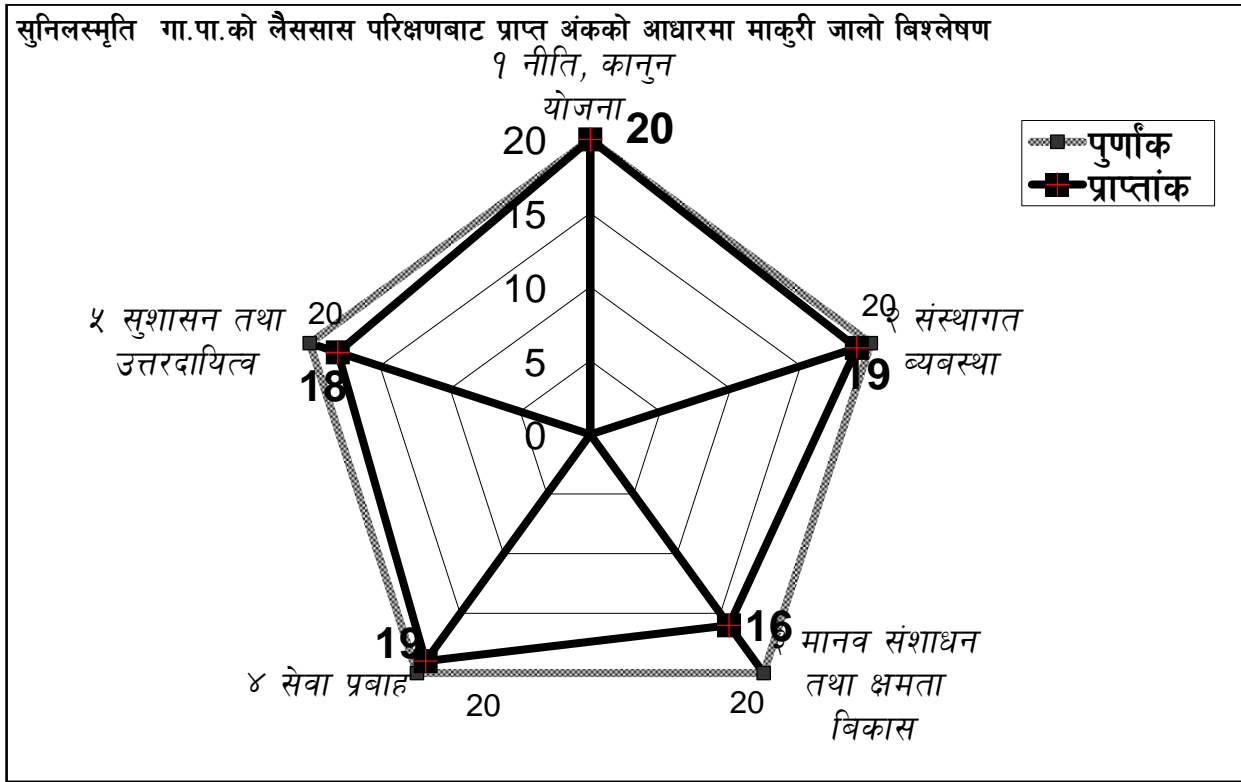
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको नतिजा विश्लेषण :

लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ बमोजिम सुनिलस्मृति गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लगायत कार्यपालिका सदस्यहरू र विषयगत शाखा प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरूको सहभागितामा लैससास परीक्षणको ५ वटा मुख्य सुचक तथा २२ वटा उपसुचक अन्तर्गतका १०० वटा प्रश्नहरूको लेखाजोखा गरिएको छ । लेखाजोखाबाट आएको प्राप्तांकलाई संयोजन गरी तालीका, माकुरी जालो र बारग्राफद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ । लैससास परीक्षण नतिजाको आधारमा सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको सवल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू पहिँचान (SWOT Analysis) भएको छ । सवल पक्षलाई संस्थागत तथा नियमित गर्दै सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूलाई सम्बोधन हुने गरी आगामी वर्षको कार्ययोजना समेत निर्माण गरिएको छ । लैससास परीक्षणबाट प्राप्त तथ्यांक सहितको समग्र नतिजा निम्न तालिका तथा ग्राफ र माकुरी जालोबाट प्रस्तुत गरिएको छ ।

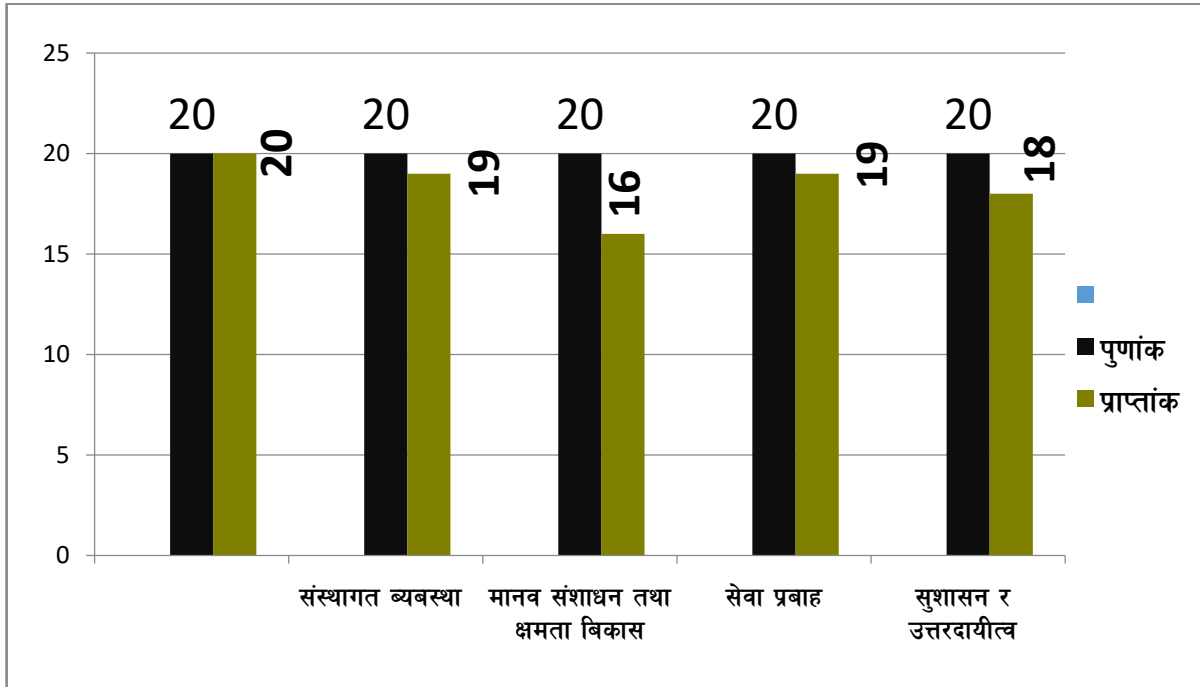
क) तालिका १ : लैससास मुख्य सुचक विश्लेषण तालीका सुनिलस्मृति गाउँपालिका, रोल्पा

सुनिलस्मृति गा.पा. रोल्पा लैससास परीक्षण मुख्य सुचक विश्लेषणको प्राप्तांक			
मुल विषय सुचक	सुचक नम्बर	पुर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
नीति, कानून योजना	१.१.१ - १.१.८, १.२.१ - १.२.८, १.३.१ - १.३.४	२०	२०
संस्थागत ब्यवस्था	२.१.१ - २.१.४, २.२.१ - २.२.४, २.३.१ - २.३.४, २.४.१ - २.४.४, २.५.१ - २.५.४	२०	१९
मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	३.१.१ - ३.१.८, ३.२.१ - ३.२.४, ३.३.१ - ३.३.४, ३.४.१ - ३.४.४	२०	१६
सेवा प्रवाह	४.१.१ - ४.१.४, ४.२.१ - ४.२.४, ४.३.१ - ४.३.४, ४.४.१ - ४.४.४, ४.५.१ - ४.५.४	२०	१९
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	५.१.१ - ५.१.४, ५.२.१ - ५.२.४, ५.३.१ - ५.३.४, ५.४.१ - ५.४.४, ५.५.१ - ५.५.४	२०	१८
	कुल प्राप्तांक	१००	९२

ख) सुनिलस्मृति गा.पा.को मुख्य सुचकहरुको नतिजा माकुरी जालोद्वारा विश्लेषण

ग) सुनिलस्मृति गा.पा.को लैससास परीक्षण मुख्य सुचक नतिजा बारग्राफद्वारा विश्लेषण

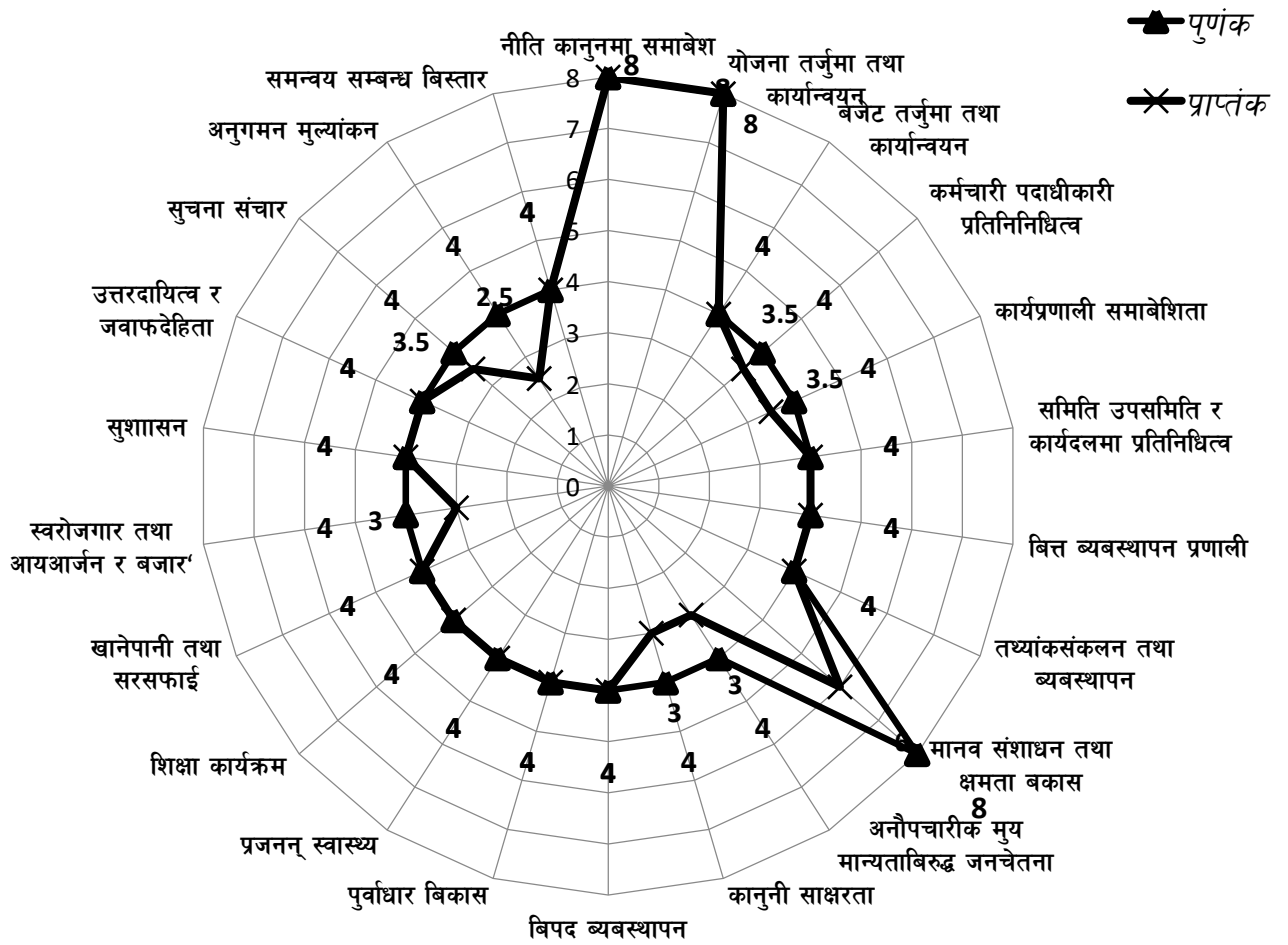

घ) तालिका २ : सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण उप सुचक विश्लेषणको प्राप्तांक प्रस्तुत

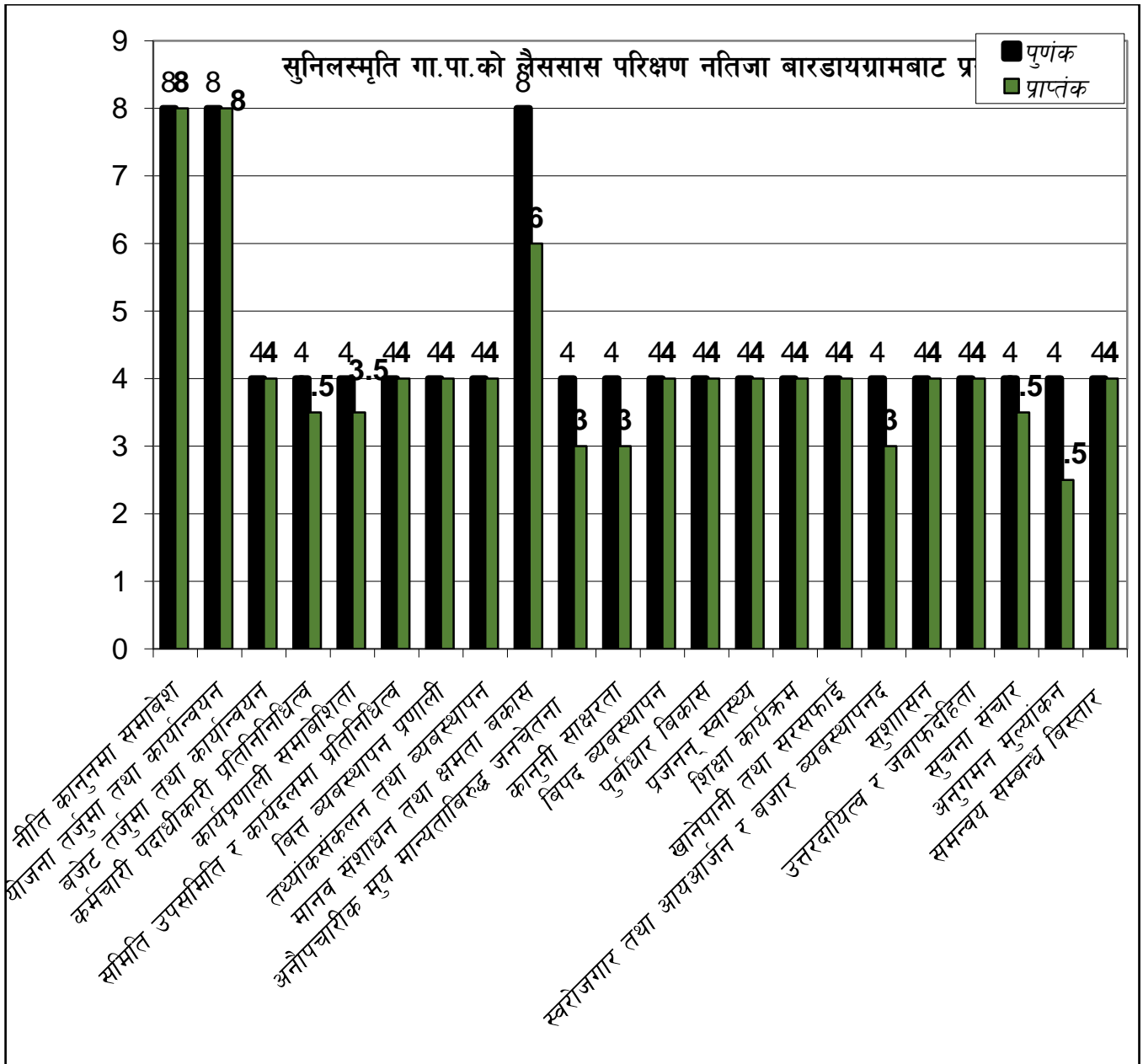
मुख्य सुचक	पुर्णाङ्क	प्राप्तांक	सि.नं.	सहायक विषय सुचकहरु	कुल अंक	प्राप्तांक
नीति, कानून र योजना	२०	२०	१	निति कानूनमा समावेशीता र सहभागिता	८	८
			२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	८
			३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	४
संस्थागत व्यवस्था	२०	१९	४	कर्मचारी तथा पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	३.५
			५	कार्यप्रणालीमा समावेशी	४	३.५
			६	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	४
			७	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशी	४	४
			८	तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन	४	४
मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	२०	१६	९	मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	८	६
			१०	अनौपचारिक मुल्य मान्यता र कुसंस्का विरुद्ध जनचेतना	४	३
			११	कानुनी साक्षरता	४	३
			१२	विपद व्यवस्थापन	४	४
सेवा प्रबाह	२०	१९	१३	पुर्वाधार विकास	४	४
			१४	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४
			१५	शिक्षा कार्यक्रम	४	४
			१६	खानेपानी तथा सरसफाई	४	४
			१७	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१८	१८	सुशासन	४	४
			१९	उत्तरदायित्वर जवाफदेहिता	४	४
			२०	सुचना तथा संचार	४	३.५
			२१	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	२.५
			२२	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	४
	जम्मा	९२		जम्मा	१००	९२

ड) सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण उपसुचक नतिजा माकुरी जालोद्वारा विश्लेषण

सुनिलस्मृति गा.पा.को उपसुचक परिक्षणबाट प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रस्तुत

च) सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण उपसुचक नतिजा बारग्राफद्वारा विश्लेषण

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण नतिजा अनुरूप ५ ओटा प्रमुख सुचकहरु मध्ये सबै सुचकहरुमा नै सुधारका क्षेत्रहरु पहिँचान भएको छ । उक्त ५ मूल सुचक लेखाजोखाको प्राप्तंक अनुसार समग्रमा सबै मुख्य सुचक तथा सहायक सुचकहरुको नतिजा सन्तोषजनक मानिन्छ । गत आर्थिक वर्षको नतिजालाई आगामी वर्षहरुमा पनि कायमै राख्दै थप प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाले निर्माण गरेका नीति तथा कानुन र कार्यविधिहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन र लाभ तथा असर विश्लेषण सहितको अनुगमन मुल्यांकन पद्धतिलाई लैससासमैत्री बनाउन पर्ने आवश्यक देखिन्छ । लैससासमैत्री विकासका लागि परीक्षण क्रममा

औल्याइएका सुभावहरु समेटेर निर्माण गरिएको कार्ययोजनालाई गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र योजनामा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नपर्ने हुन्छ ।

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण लेखाजोखाको नतिजा अनुसार यस गाउँपालिकाले लैससासको क्षेत्रमा विभिन्न सकारात्मक प्रयासहरु थालनी गरेको पाइन्छ । गाउँपालिकाले महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, दलित जनजाती लगायत सिमान्तकृत बर्ग, समुहको विकासका लागि वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी क्षमता विकास तथा सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने गरेको छ । लैङ्गिक, जातीगत तथा परम्परागत गलत सामाजिक अभ्यासहरुका विरुद्ध विभिन्न दिवसिय कार्यक्रमहरुमा सन्देशमुलक क्रियाकलाप गरी जनचेतना जगाउन पहल गरेको छ । गाउँपालिकाले महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति, गरिव, बेरोजगार, जेष्ठ नागरीक जस्ता लक्षित समुहका आवश्यकता सम्बोधन गर्न गाउँसभाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा सम्बोधन गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने अभ्यास शुरुवात गरेको छ । जेष्ठ नागरीक मिलन केन्द्र, विपन्न तथा असाध्य बालबालिकाहरुलाई निशुल्क शिक्षा सुरक्षित सुत्केरी सेवा, किशारी आत्मरक्षा लगायतका विषयमा लक्षित समुहका लागि शुरु गरिएका असल अभ्यासहरु संस्थागत गर्नका लागि योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सबै प्रकारका लक्षित समूह भित्र पनि अन्तर समुह विश्लेषण गरी उनीहरुको वास्तविक आवश्यकताहरु पहिँचान गरी योजनामा सम्बोधन गर्न सकिएमा सन्तुलित विकास सुनिश्चित गर्न सकिन्छ ।

गाउँपालिकाको योजना कार्यान्वयनका लागि समुदाय तहमा गठन हुने विभिन्न उपभोक्ता समितिहरुमा प्रमुख ३ पद मध्ये १ पदमा महिला सहभागिता अनिवार्य कार्यान्वयन गरेको र सदस्यहरुमा कम्तीमा ३३ प्रतिशत महिला सहभागिता सुनिश्चित गरिएको छ । अधिकांस समितिहरुमा ४० प्रतिशत भन्दा बढी महिला सहभागिता सहित अन्य जातजाती र समुदायको समावेशी सहभागिताको अभ्यास शुरु भएको अभिलेख छ । समावेशी सहभागितालाई निरन्तरता दिदै महिला पुरुषको समान तथा समावेशी सहभागिता सुनिश्चित गर्न गाउँपालिकाले महिला लगायत अन्य पछाडी पारिएको समुदायका मानिसहरुको क्षमता विकास साथै स्पष्ट नीतिगत व्यवस्था गर्न सकेमा सबै प्रकारका जातजाती, क्षेत्र, लिंग र पछाडी पारिएका बर्ग, समुदायलाई विकासको मूल प्रवाहमा जोड्न सहज हुन्छ । गाउँपालिका लगायत सबै सार्वजनिक निकायहरुमा लैङ्गिकमैत्री सौचालय, स्तनपान कक्ष, अपांग एवं बालमैत्री भवन जस्ता संस्थागत संरचना, लैससासमैत्री सेवा प्रवाह प्रणाली संस्थागत गरी निरन्तरता दिन सकेमा लक्षित बर्ग समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हासिल गर्न सहज वातावरण सृजना हुन्छ ।

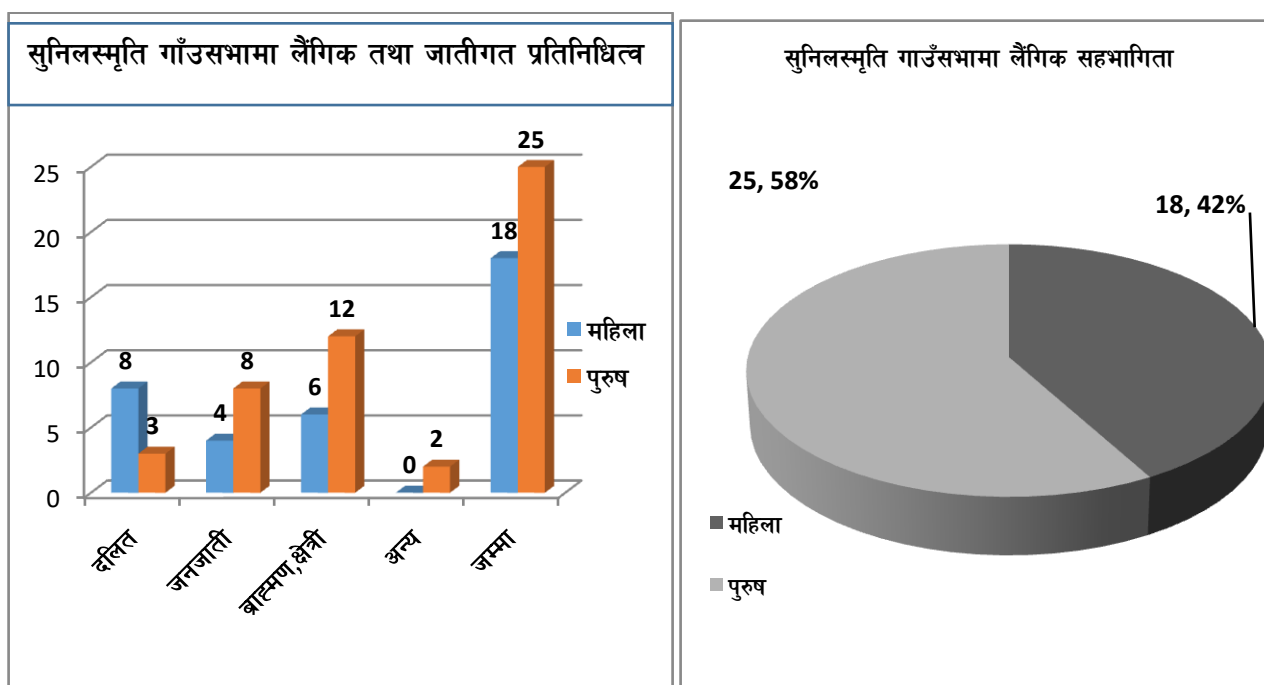
सबै प्रकारका महिला, अपाङ्ग, दलित, अति विपन्न तथा बञ्चितमा परेका समुदायको समावेशी विकास सुनिश्चितताका लागि गाउँपालिकाले शुरु गरेको कूल पुँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत रकम विनियोजन गर्ने व्यवस्थालाई संस्थागत गर्दै नियमितता दिन सकेमा विकासमा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी रुपले मूलप्रवाहिकरण गर्न सहज हुन्छ । गाउँपालिकालाई लैससास दृष्टिले सम्बेदनशिल बनाउन विद्यमान समग्र नीति तथा कानुनहरु लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको विश्लेषण र पुनरावलोकन गरी आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्न आवश्यक देखिन्छ । गाउँपालिकाबाट लैससास नीति र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट निर्माण कार्यविधि बनिस्केकोले उक्त नीति तथा रणनीलाई आधार बनाई वार्षिक नीति कार्यक्रम र योजना तर्जुमालाई प्राथमिकता दिन आवश्यक देखिन्छ । आर्थिक गरिवी र मानविय गरिवी उन्मुलन साथै लैससास सम्बन्धी संघिय कानुन तथा अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धता स्थानीयकरण गर्न मानव संशाधन विकास शाखालाई थप

क्रियाशिल बनाई मानव स्रोत क्षमता विकास कार्ययोजना निर्माण र सोही अनुरूप बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक देखिन्छ । भौतिक पूर्वाधार विकासको दिगोपनाका लागि मानविय विकास र सामाजिक विकासका क्षेत्रमा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट विनियोजनलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ । लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट प्रणालीको विकास र नियमित लैससास परीक्षण गरी प्राप्त सुझावको आधारमा बनेका कार्य योजनाहरु वार्षिक योजना कितावमा समावेश गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सकेमा महिला, पुरुष वा योनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरुको व्यवहारीक तथा रणनीतिक आवश्यकता परिपूर्ति हुने सुनिश्चित गर्न सकिन्छ ।

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको नीति निर्माण तह र प्रशासनिक तहमा बर्तमान प्रतिनिधित्व विश्लेषण :

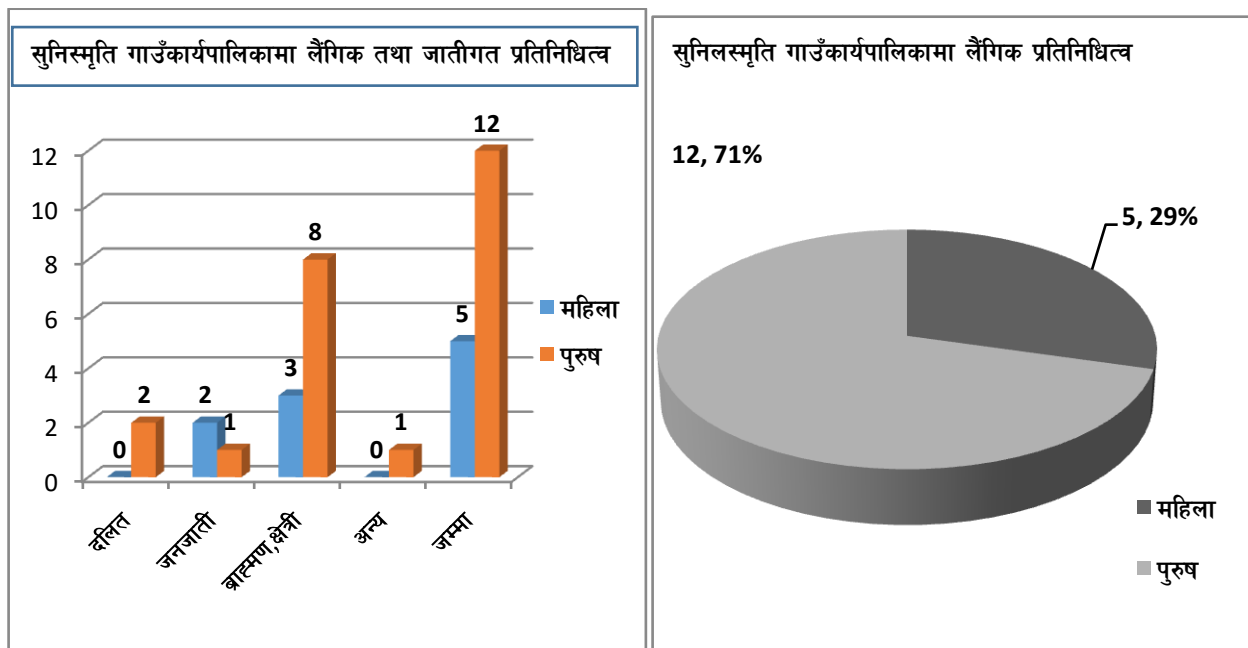
देशको संघिय संरचना अनुरूप तीन तहको सरकार मध्ये स्थानीय तह जनतासंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने र जनताले चोहको कुनै पनि समयमा भेटिने सरकारको रूपमा मान्यता राखिन्छ । स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ बाट सुनिलस्मृति गाउँपालिकामा तोकिएको संख्यामा जनप्रतिनिधीहरु निर्वाचित भई क्रियाशिल छन् । कानुनमा व्यवस्था भए बमोजिम कार्यपालिकाको निर्णयबाट विभिन्न समिति, उपसमिति र कार्यदल गठन गरी परिचालन गरिएको छ । गाउँपालिकाको नितिगत तहमा विद्यमान प्रतिनिधित्वलाई लैङ्गिक तथा जातीगत विश्लेषण गरी निम्न ग्राफ तथा पाइचार्टद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको गाउँसभामा लैङ्गिक तथा जातीगत प्रतिनिधित्व विश्लेषण :

ख) स्थानीय तह निर्वाचनबाट निर्वाचित सुनिलस्मृति गा.पा.को कार्यपालिकामा लैङ्गिक तथा जातीगत प्रतिनिधित्व

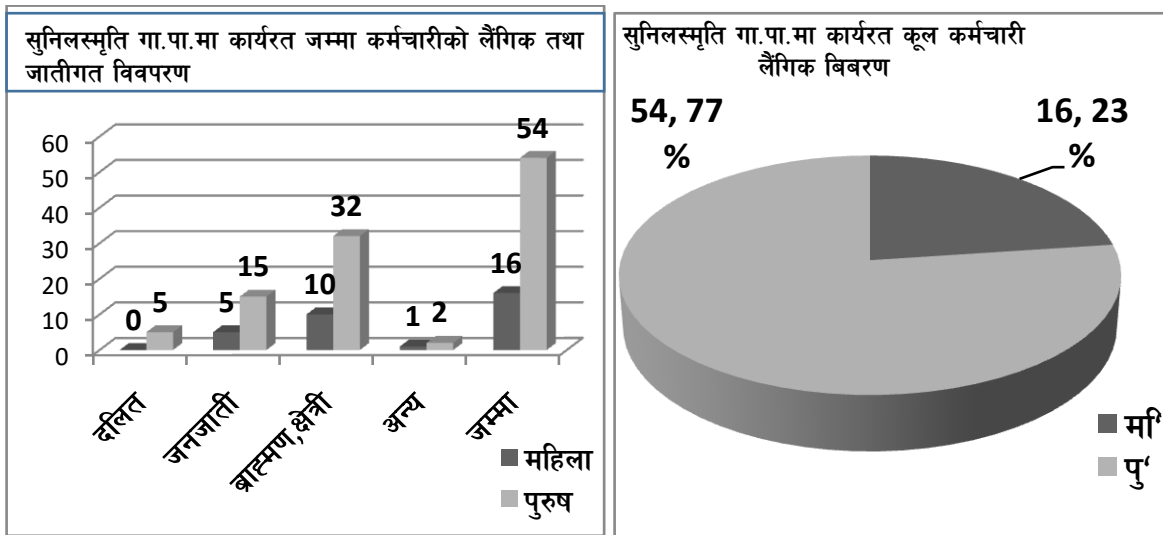
सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको विद्यमान गाउँसभा र कार्यपालिकाको संरचनागत विवरण अनुसार लैङ्गिक तथा जातीगत हिसावले सामाजिक समावेशी सहभागिताको थालनी भएकोलाई सकारात्मक अभ्यासको रूपमा लिन सकिन्छ । गाउँसभामा प्रतिनिधित्व गर्ने जम्मा जनप्रतिनिधी ४३ जना मध्ये महिला सहभागिता १८ जना अर्थात ४२ प्रतिशत सहभागिता रहनुलाई कानूनत : सुनिश्चित गरिएको कम्तीमा ३३ प्रतिशत कार्यन्वयन भई सो भन्दा बढी महिला सहभागिताको अभ्यासलाई सकारात्मक मानिन्छ । तर गाउँकार्यपालिकामा प्रतिनिधित्व गर्ने जम्मा जनप्रतिनिधी १७ जना मध्ये महिला ५ जना अर्थात २९ प्रतिशत सहभागिता रहनुले कानूनत सुनिश्चित गरेको कम्तीमा ३३ प्रतिशत सहभागिता सुनिश्चित गर्न सकारात्मक पहलकदमी अगाडी बढाउनु पर्ने देखिन्छ ।

गाउँपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष पद मध्ये कुनै एक पदमा कानून बमोजिम महिला सहभागिताको व्यवस्था कार्यान्वयन भएको छ । यस गाउँपालिकामा ८ ओटा वडा मध्ये ८ वटै वडामा पुरुष सहभागिता रहेपनि जातीगत हिसावले भने समावेशी सहभागिताको अभ्यास थालनी भएको पाइन्छ । नीतिगत तहमा लैङ्गिक तथा समावेशी रूपले सन्तुलीत सहभागिता कायम गर्दै उक्त सहभागितालाई अर्थपूर्ण बनाउन गाउँपालिका लगायत विभिन्न सरोकारवाला निकायसंगको समन्वयमा क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक देखिन्छ । महिलाहरुको नेतृत्व क्षमता विकास र अधिकार सुनिश्चितताका लागि गाउँपालिकाबाट क्षमता विकास कार्ययोजनालाई प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयन गर्न सकिएमा समावेशी सहभागिता सुनिश्चित गर्न सहयोग पुग्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाको समावेशी अभ्यासलाई चुस्त दुरुस्त बनाई निरन्तरता दिन सकेमा महिला लगायत पछाडी पारिएको वर्ग समुदायको समग्र विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहिकरण भई समतामुलक विकास सम्भव हुने देखिन्छ ।

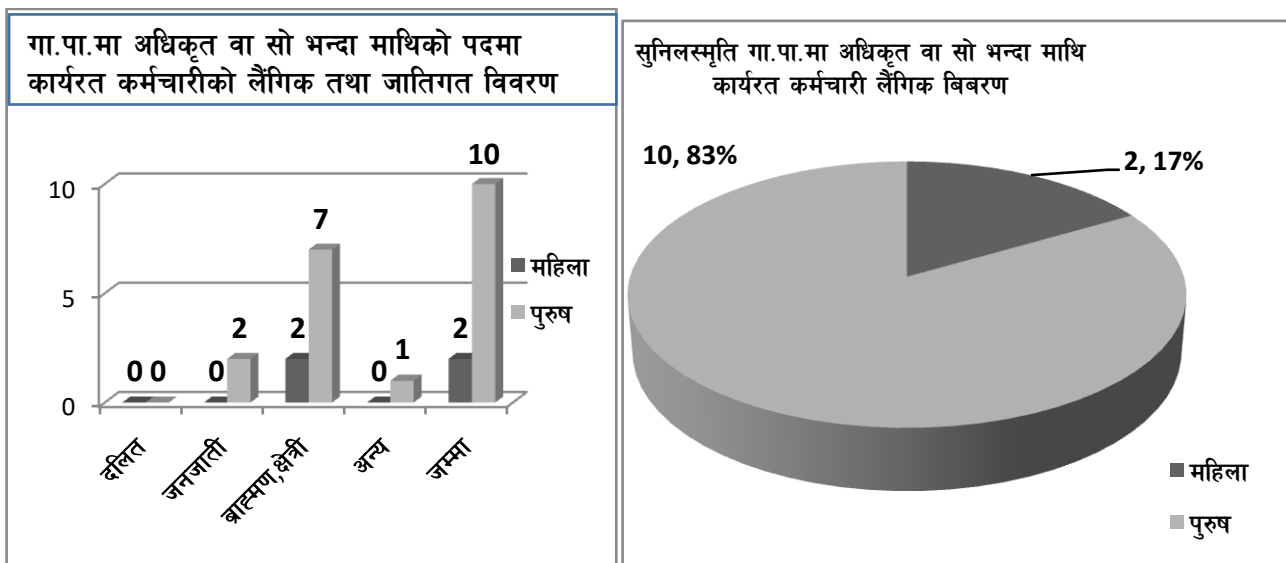
ग) सुनिलस्मृति गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारी बिबरण :

स्थानीय तहको प्रशासनिक कार्य तथा नीति, योजना एवं कार्यक्रम कार्यान्वयनको जिम्मेवारी बहन गर्नका लागि कर्मचारीतन्त्रको ब्यवस्थापन गरिएको हुन्छ । सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको समग्र कर्मचारी र वडा सचिवहरु समेत संलग्नतालाई सुची तयार गरी लैंगिक तथा जातीगत सहभागिताको अवस्था विश्लेषण गरिएको छ । कर्मचारी तहमा कार्यरत कूल कर्मचारीहरु साथै अधिकृत वा सो भन्दा माथिको पदमा कार्यरत र पाचौं तह वा सो भन्दा कम तहको पदमा कार्यरत कर्मचारीको लैङ्गिक तथा जातीगत बिबरण विश्लेषण गरी निम्न ग्राफ तथा पाइचार्टद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ ।

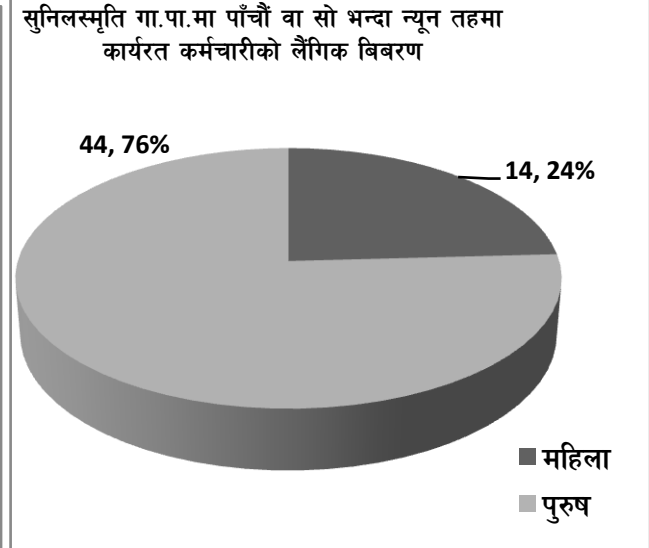
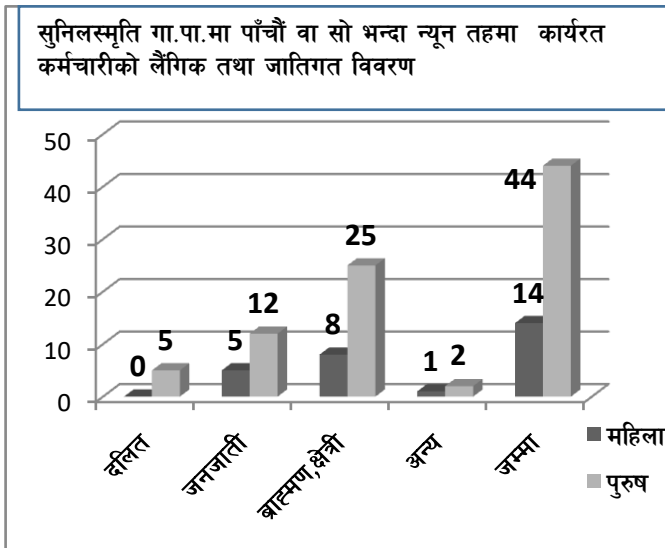
१) सुनिलस्मृति गाउँपालिकामा कार्यरत कूल कर्मचारीको लैङ्गिक तथा जातीगत बिबरण

२) सुनिलस्मृति गाउँपालिकामा कार्यरत कूल कर्मचारी मध्ये अधिकृत वा सो भन्दा माथिको पदमा कार्यरत कर्मचारीको लैङ्गिक तथा जातीगत बिबरण

३) सुनिलस्मृति गा.पा.मा पाँचौं तह वा सो भन्दा कमतहमा कार्यरत कर्मचारीको लैंगिक तथा जातीगत विवरण

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक शाखाबाट प्राप्त कर्मचारी विवरण अनुसार कार्यपालिकामा कार्यरत र ८ वटै वडामा कार्यरत वडा सचिव समेतको विवरण संलग्न गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा कार्यरत जम्मा कर्मचारी संख्या ७० जना मध्ये माथि उल्लेखित पाइचार्ट र बारग्राफ अनुसार कूल कर्मचारी मध्ये महिला कर्मचारी संख्या २३ प्रतिशत अर्थात १६ जना रहेको छ । गा.पा.मा कार्यरत कूल कर्मचारीहरु मध्ये अधिकृत वा सो भन्दा माथिको तहमा कार्यरत जम्मा १२ जना कर्मचारी मध्ये महिला कर्मचारी संख्या १७ प्रतिशत अर्थात २ जना रहेको पाइन्छ । त्यसैगरी पाँचौं तह वा सो भन्दा कम तहमा कार्यरत कूल कर्मचारी संख्या ५८ जना मध्ये महिला कर्मचारी संख्या २४ प्रतिशत अर्थात १४ जनाले जिम्मेवारी बहन गरेको पाइन्छ । विभिन्न विषयगत शाखा प्रमुख तथा वडा सचिव पदमा रही महिलाले जिम्मेवारी निर्वाह गरीरहेकोले पदिय हिसावले अधिकृत भन्दा कम तहको भएपनि जिम्मेवारीका हिसावले महिलाहरु पनि निर्णय गर्ने भूमिकामा रहेको पाइन्छ । कर्मचारीहरुमा जातीगत हिसावले समावेशी देखिए पनि सबै जातजातीमा महिला भन्दा पुरुषहरुकै सहभागिता बढी रहेको पाइन्छ भने दलित कर्मचारी संख्या न्यून देखिए पनि दलित महिला कर्मचारी भने सुन्य रहेको पाइन्छ ।

लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले परिकल्पना गरे अनुरूप महिला पुरुष कर्मचारी संख्या ५०:५० प्रतिशत पुग्नका लागि स्थाई कर्मचारीको पदपूर्ति गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्र भन्दा बाहिरको विषय भएकोले गाउँपालिकाले चाहेर पनि लैङ्गिक सन्तुलन तथा समावेशी बनाउन नसक्ने अवस्था यथार्थ मानिन्छ । स्थानीय तहले नियुक्ति गर्नसक्ने करार कर्मचारीको हकमा गाउँपालिकाको नीतिमा भएको व्यवस्थालाई अनिवार्य कार्यान्वयन गर्ने र गा.पा.को लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गतको बजेट तथा कार्यक्रमबाट लोकसेवा कक्षलाई निरन्तरता दिनु पर्ने देखिन्छ ।

गाउँपालिका जनतासंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने नजिकको र जनताले सहजै भेट्न र आफ्ना सवालहरु सम्बोधनका लागि माग राख्न सक्ने सरकार भएकोले पनि गाउँपालिका लगायत यस अन्तर्गतका विभिन्न समिति उपसमिति र कार्यदलहरु र कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन समावेशी हुन सकेमा मात्र स्थानीय सेवा प्रणालीलाई लैससासमैत्री बनाई सबै प्रकारका समुदायको सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न सकिन्छ ।

सुनिस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परिक्षण नतिजाको आर्थिक वर्ष अनुसार तुलनात्मक विश्लेषण

क्र.स	मुख्य सुचक र उपसुचक	पुर्णाङ्क	आर्थिक वर्ष अनुसार प्राप्ताङ्क				
			२०७६।०७७	२०७७।०७८	२०७८।०७९	२०७९।०८०	२०८०।०८१
१	नीति, कानुन र योजना	२०	१३.५	१३	१४.५	१६	२०
	नीति कानुनमा समावेशीता र सहभागिता	८	६	६.५	६.५	७	८
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	५.५	५.५	५.५	५.५	८
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	२	१	२.५	३.५	४
२	संस्थागत ब्यबस्था	२०	१३.५	१३.५	१३	१७.५	१९
	कर्मचारी तथा पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२	३	३	३.५	३.५
	कार्यप्रणालीमा समावेशी	४	१	२	२.५	३.५	३.५
	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३.५	२	२	३.५	४
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशी	४	३	३	३.५	३	४
	तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन	४	४	३.५	२	४	४
३	मानव संशाधन तथा क्षमता बिकास	२०	११.५	१७	१३.५	१६.५	१६
	मानव संशाधन तथा क्षमता बिकास	८	४	६.५	५.५	६.५	६
	अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना	४	३	३.५	३	३	३
	कानुनी साक्षरता	४	२	३	३	३	३
	बिपद ब्यवस्थापन	४	२.५	४	२	४	४

४	सेवा प्रवाह	२०	१४.५	१३.५	१५	१९	१९
	पुर्वाधार विकास	४	४	१.५	२.५	४	४
	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	२	३	३	४	४
	शिक्षा कार्यक्रम	४	४	४	४	४	४
	खानेपानी तथा सरसफाई	४	२.५	३	३	४	४
	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२	२	२.५	३	३
५	सुशासन तथा उत्तरदायीत्व	२०	१०.५	१४.५	१६	१८.५	१८
	सुशासन	४	२	३	३.५	४	४
	उत्तरदायित्वर जवाफदेहिता	४	३	३.५	३	४	४
	सुचना तथा संचार	४	३	३	३.५	३.५	३.५
	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	१.५	२	३	३	२.५
	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	१	३	३	४	४
	जम्मा	१००	६४	७१.५	७२	८७.५	९२

लैससास परीक्षणबाट प्राप्त प्रमुख तथ्यहरु (Findings) :

क) लैससास क्षेत्रमा अवलम्बन गरिएका असल अभ्यासहरु

- वि.सं. २०८१ आषाढ मसान्त भित्र बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्ने रणनीतिक लक्ष्य अनुरूप बालमैत्री स्थानीय साशन कार्यक्रमलाई विशेष अभियानका रूपमा संचालन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम रहेको पाइयो ।
- किशोरीहरुको सुरक्षाका लागि आत्मरक्षा तालिम कार्यक्रम संचालन गरेको पाइयो ।
- घरेलु हिंसा, बाल विवाह, बहु विवाह, छुवाछुत विरुद्ध सचेतनामूलक अभियान प्रभावकारी बनाउन टोल विकास संस्थालाई क्रियाशिल बनाउने कार्यक्रम रहेको पाइयो ।
- जेष्ठ नागरीकको हक हित तथा संरक्षण र आत्मसम्मानका लागि सबै वडामा जेष्ठ नागरीक क्लब र पालिका स्तरमा सञ्जाल निर्माण गरी परिचालन गरिएको पाइयो ।
- जेष्ठ नागरीकहरु बिच अनुभव आदान प्रदान तथा दैनिक जिवन यापनमा सहजताका लागि हाल ५ ओटा वडामा जेष्ठ नागरीक मिलन केन्द्र स्थापना गरिएको र आगामी दिनमा सबै वडा तहमा पुर्याउने नीति तथा कार्यक्रम रहेको पाइयो ।
- “मेहनत तपाइको जिम्मेवारी हाम्रो” नारा सहित अपांगता भएका, एकल महिला, दलित, न्यून आय भएका र सिमान्तकृत परिवारका बालबालिकाहरुलाई माध्यमिक तह सम्म निशुल्क शिक्षाको सुनिश्चित गर्न कोष स्थापना गर्ने नीति तथा कार्यक्रम रहेको पाइयो ।
- वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्दा लैससासको दृष्टिले कम्तीमा ६० प्रतिशत विनियोजन हुनेगरी लैंगिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा पद्धतिलाई अनिवार्य र पहिलो शर्तका रूपमा अंगीकार गर्ने नीति रहेको पाइयो ।
- वडा स्तरका मेलमिलाप केन्द्रलाई व्यवस्थित गरी मेलमिलापको माध्यमबाट पिडितहरुमा छिटो छरितो र सर्वसुलभ न्याय प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने नीति तथा कार्यक्रम रहेको पाइयो ।
- संस्थागत सुत्केरीलाई प्रवर्द्धन गर्दै सुन्य होम डेलीभरी कायम गर्न स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुनेलाई गा.पा.को तर्फबाट यातायात बापत रु. एक हजार उपलब्ध गराउने व्यवस्था लागु गरिएको पाइयो ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा २ ओटा वडालाई सुन्य होम डेलीभरी वडा घोषणाको कार्यक्रम तय गरिएको पाइयो ।

- अनाथ, असाह्य तथा जोखिममा रहेका बालबालिकाको लागि बाल संरक्षण कोषमा कम्तीमा वार्षिक रुपमा रु. २ लाख रकम थप गर्दै लगिने र अन्य सरोकारवाला निकायलाई समेत कोष वृद्धिका लागि आह्वान गर्ने नीति तथा कार्यक्रम रहेको पाइयो ।
- लैंगिक हिंसा निवारण कोषमा वार्षिक रु २ लाख थप गर्दै जाने र हिंसा प्रभावित महिलाहरूलाई कानुनी परामर्श, स्वास्थ्य उपचार खर्च, व्यवसाय संचालन तथा जिविकोपार्जनका लागि उक्त कोष परिचालन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम रहेको पाइयो ।
- गाउँपालिकाको बजेट प्रणालीलाई लैंगिक उत्तरदायी बनाउदै लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिने र परिक्षणबाट पहिँचान भएका सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूलाई कार्ययोजना बनाई वार्षिक योजनामा समाहित गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति रहेको पाइयो ।
- महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन महासन्धी, दिगो विकास लक्ष्यले लैससास क्षेत्रमा लक्षित गरेका विषयहरू, चौथो बेइजिङ सम्मेलनबाट पारित गरिएका १२ ओटा महिलाका सरोकारका विषयहरू, संयुक्तराष्ट्रसंघ सुरक्षा परिषदको प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० लगायतका अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरूलाई स्थानीयकरण गरी वार्षिक योजना तथा बजेट विनियोजनमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम रहेको पाइयो ।

ख) गाउँपालिकाको लैससास प्राणाली अवलम्बनको बिद्यमान अवस्था र सुधारका लागि साभ्ना सहमति

- गाउँपालिकालाई लैससास उत्तरदायी बनाउन लैससास परीक्षण दिग्दर्शनमा तोके बमोजिम गाउँपालिकाका अध्यक्षको संयोजकत्वमा गठित लैससास कार्यान्वयन समिति क्रियाशिल बनाउनु पर्ने विषयमा अध्यक्ष लगायत सबै सहभागिको ध्यानाकर्षण भएको छ ।
- लैससास परीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिदै ससंस्थागत गर्न गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा गठित लैससास परीक्षण कार्यदल क्रियाशिल बनाउन उपाध्यक्ष लगायत सबै सदस्यहरूको ध्यान आकृष्ट भएको छ ।
- गाउँपालिकालाई लैससास उत्तरदायी बनाउन र बिद्यमान बिभेद तथा हिंसा न्यूनिकरणका लागि निर्माण गरिएको लैससास नीति, कार्यविधि तथा कार्यनितिको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुनुपर्ने विषय SWOT विश्लेषणमा उल्लेख गरिएको छ ।

- लैससास परीक्षणको नतीजाले लैससास क्षेत्रमा गाउँपालिकाको विद्यमान कानून तथा नितिगत व्यवस्था र वर्तमान अभ्यास साथै अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरु कार्यान्वयको विद्यमान अवस्थाको यथार्थ चित्रण भएको छ ।
- योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई सबै प्रकारका लक्षित समुहको ब्यवहारीक र रणनीतिक आवश्यकता पहिँचान गरी अभिलेखित गर्नुपर्ने विषयमा गाउँपालिकाको समग्र टिमको ध्यानाकर्षण भएको छ ।
- लैससास परिक्षण क्रममा औल्याइएका सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु क्रमश सम्बोधन हुने उक्त अवधीमा तयार गरिएको वार्षिक कार्ययोजनालाई गाउँपालिकाको वार्षिक योजना किताबमा समावेश गरी लागु गर्न पहल गर्ने कुरामा सबै सहभागीको ध्यानआकृष्ट भएको छ ।
- अनुगमन समिति तथा कार्यदलले हरेक योजना तथा कार्यक्रमको लिखित प्रतिवेदन तयार गर्दा लैससास दृष्टिले लाभ तथा असर विश्लेषण सहितको लिखित अभिलेख राख्नु पर्ने विषयमा सबै विषयगत शाखा लगायत जनप्रतिनिधीहरुको ध्यानाकर्षण भएको छ ।
- सुचना सम्प्रेषण प्रणालीलाई लैससासमैत्री बनाउने कुरामा ध्यान आकृष्ट गराएको छ ।
- गाउँपालिकाका विद्यमान नीति, कानून र कार्यविधिहरु जारी गर्नु पूर्व लैससास दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको लेखाजोखा गरी लैससास विषय समावेश गर्न गाउँपालिकाको ध्यानआकृष्ट भएको छ ।
- सम्भव भएसम्म सबै सार्वजनिक निकायहरुमा बालमैत्री स्तनपान कक्ष, लैंगिकमैत्री सौचालय र अपांगमैत्री पूर्वाधार निर्माणका लागि निर्देशन तथा पहल गर्ने र कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गर्ने विषयमा गाउँपालिकाको ध्यान केन्द्रीत भएको छ ।
- हिंसामुक्त गाउँपालिका घोषणा विषयमा ध्यानाकर्षण भई गाउँपालिकाको रणनीति बनाई कार्यान्वयन गर्न कार्ययोजनामा समावेश गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाले हासिल गरेका सवल पक्षहरुलाई संस्थागत गरी निरन्तरता दिनु पर्ने विषयमा लैससास परिक्षण सुचकहरुले सजगक गराएको छ ।

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास क्षेत्रको सवल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौती विश्लेषण (SWOT analysis)

विषय क्षेत्र	सवल पक्ष (१ अंक प्राप्त गरेको सुचक नं)	सुधारगर्नुपर्ने पक्ष (०.५ र ० अंक प्राप्त गरेको सुचक नं)	अवसर	चुनौती
नीति कानून र योजना	१.१.१, १.१.२, १.१.३, १.१.४, १.१.५, १.१.६, १.१.७, १.१.८, १.२.१, १.२.२, १.२.३, १.२.४, १.२.५, १.२.६, १.२.७, १.२.८, १.३.१, १.३.२, १.३.३, १.३.४,	सबै सुचकमा प्राप्त अंकलाई जोगाइराख्न गर्नुपर्ने कार्य : <ul style="list-style-type: none"> ■ बनेका नीति तथा कार्यविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन ■ सरोकारवालाहरुको सहभागिता ■ प्रचार प्रसारको विस्तार 	<ul style="list-style-type: none"> ■ जनप्रतिनिधिहरुलाई विषयबस्तुमा पर्याप्त जानकारी ■ पर्याप्त संचारको अवसर ■ स्थानीय सरोकारका विषयमा स्थानीय तहलाई नीति तथा कानून बनाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने अधिकार प्राप्त हुनु । ■ गाउँ कार्यपालिकामा लैगिक तथा सामाजिक समावेशी सहभागिता 	<ul style="list-style-type: none"> ■ बस्तुनिष्ठ नीति तथा कार्यविधि निर्माण ■ सबैलाई चित्त बुझाउन कठिन ■ प्रभावकारी कार्यान्वयन । ■ लैससास अवधारणा र बुझाइमा एकरूपता र प्रभावकारी कार्यान्वयन । ■ परम्परागत सोचको हावी ।
संस्थागत ब्यबस्था	२.१.२, २.१.३, २.१.४,, २.२.१, २.२.२, २.२.३, २.३.१, २.३.२, २.३.३, २.३.४, २.४.१, २.४.२, २.४.३, २.४.४, २.५.१, २.५.२, २.५.३, २.५.४,	२.१.१, २.२.४, दरबन्दी अनुसार जनशक्ति ब्यबस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> ■ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम ब्यबस्था विषयगत शाखा तथा इकाइको ब्यबस्थापन । ■ लैससास हेर्ने छुट्टै महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक शाखालाई फोकल पर्सनको जिम्मेवारी प्रदाना ■ गाउँपालिका भित्रका विभिन्न समिति उपसमिति र कार्यदलमा सबै पक्षको समावेशी प्रतिनिधित्व । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सबै प्रकारका सेवाग्राहीलाई कार्यक्रम बारे जानकारी गराउन कठिन । ■ स्थाइ पदमा लोकसेवाबाट कर्मचारीहरु सिफारिस हुने हुदा स्थानीय तहबाट समावेशी बनाउन कठिन । ■ स्थानीय तहले गरेका कार्यक्रम बारे सबै लक्षित समुहलाई जानकारी तथा स्पष्टता गराउन । ■ लक्षित समुहका असिमित आवश्यकता र सिमित बजेट ।

मानव संशाधन र क्षमता विकास	३.१.२, ३.१.३, ३.१.४, ३.१.६, ३.१.८, ३.२.१, ३.२.३, ३.२.४, ३.३.३, ३.३.४, ३.४.१, ३.४.२, ३.४.३, ३.४.४,	३.१.१, ३.१.५, ३.१.७, ३.२.२, ३.३.१, ३.३.२, मानव संशाधन विकास तथा क्षमता विकास कार्ययोजना अनुसार आवश्यक बजेट व्यवस्थापन । सबै प्रकारका तालीम प्रभावकारी बनाउने	<ul style="list-style-type: none"> ■ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्थापन । ■ विभिन्न सहयोगी संस्थाहरुले मानव स्रोतको क्षमता विकासका लागि सहयोग गरि रहेको । ■ विद्यमान मानव संशाधनको रोष्टर तयार गरी परिचालन गर्न सकिने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पर्याप्त स्रोतको व्यवस्थापन ■ सबै कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीलाई पर्याप्त क्षमता विकास । ■ मानविय स्रोतको मनोबल तथा इच्छाशक्ति ।
सेवा प्रवाह	४.१.१, ४.१.२, ४.१.३, ४.१.४, ४.२.१, ४.२.२, ४.३.३, ४.२.३, ४.२.४, ४.३.१, ४.३.२, ४.३.४, ४.४.१, ४.४.२, ४.४.३, ४.४.४, ४.५.१, ४.५.२, ४.५.३,	४.५.४ कार्यक्षलाई फराकिलो तथा सहज बनाउने सेवा प्रवाहको बारेमा पर्याप्त प्रसार प्रसार	<ul style="list-style-type: none"> ■ सेवाग्राहीहरुमा सचेतना बृद्धि ■ सेवा प्रवाह गर्ने निकायमा समावेशी सहभागिता । ■ समुदायमा गठन भएका टोल विकास संस्थाहरुको क्षमता विकास 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सेवाग्राहीहरुलाई सन्तुष्टि दिने काम । ■ लैससासमैत्री व्यवहार र कार्यप्रणाली अवलम्बन । ■ गरिवी तथा पछ्यौटेपना । ■ जनचेतनाको कमी ।
सुशासन र उत्तरदायीत्व	५.१.१, ५.१.२, ५.१.३, ५.१.४, ५.२.१, ५.२.२, ५.२.३, ५.२.४, ५.३.१, ५.३.२, ५.३.३, ५.२.४, ५.४.३, ५.५.१, ५.५.२, ५.५.३, ५.५.४ ,	५.३.४, ५.४.१, ५.४.२, ५.४.४, उपलब्धी मापन तथा प्रभाव मुल्यांकन सरोकारवालाहरुको सहभागिता तथा समन्वय बृद्धि ।	<ul style="list-style-type: none"> ■ विभिन्न संघसंस्थाहरुसंग साभेदारी तथा सहकार्य । ■ सामाजिक परिचालनमा बृद्धि । ■ गाउँपालिकामा पर्याप्त लक्षित वर्ग समुदाय रहनु । ■ नियमित सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परिक्षण जस्ता सुशासन अवलम्बनका औजारहरुलाई संस्थागत गर्न सकिने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ सबै प्रकारका लक्षित वर्ग समुदायको सरकार समक्ष सहज पहुँच सुनिश्चित । ■ सबै प्रकारका लक्षित वर्ग समुहको सशक्तिकरण । ■ लैससासमैत्री अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रणालीको व्यवस्थापन ।

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास कार्यान्वयन सम्बन्धी बाषिक कार्ययोजना २०६१।०६२ देखि २०६२।०६३

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयाबधी	थप दायित्व	
पुर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति कानुन योजना (२०)	१९							
नीति र कानुनमा समावेशीता सहभागिता (६)	६	१.१.१ गाउँपालिकाबाट निर्माण गरिने निती, कानुन, योजनाहरु लैससासमैत्री बनाउन विधेयक समितिलाई लैससास विषयमा स्पष्ट बनाउने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	चालु आ.व र निरन्तर		नपर्ने
		१.१.२. गाउँपालिकाबाट निर्माण गरिने निती, कानुन, योजना जारी गर्नुपूर्व लैससास दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारेमा लैससास कार्यान्वयन समितिले कानुनको समिक्षा तथा पुनरावलोकन गर्ने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	चालु आ.व र निरन्तर		नपर्ने
योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन (६)	६	१.२.६ उपभोक्ता समितिलाई लैगिक रुपले समान र समावेशी बनाउन उपभोक्ता समिति गठन तथा परिचालन कार्यविधि संशोधन गर्ने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	चालु आ.व र निरन्तर		नपर्ने
बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
संस्थागत ब्यस्था (२०)	१९							

कर्मचारी पदाधीकारी प्रतिनिधित्व (४)	३.५	२.१.१. निर्णायक क्षमता विकासका लागि महिला सशक्तिकरण कार्यक्रमलाई थप व्यापक बनाउने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	आ.व. २०८२/०८३	आर्थिक स्रोत	
कार्यप्रणाली समावेशी (४)	३.५	२.२.४ गाउँपालिकाबाट जारी गरिने नीति कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन अवस्था बारे लैससास कार्यान्वयन समितिले नियमित अनुगमन गर्ने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	लैससास कार्यान्वयन समिति	चालु आ.व र निरन्तर		नपर्ने
समिति उप समितिकार्यदलमा प्रतिनिधित्व (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
वित्त व्यवस्थाप प्रणालीमा समावेशीता (४)	२	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
मानव संशाधन तथा क्षमता विकास (२०)	१६							
मानव संशाधन तथा क्षमता विकास (८)	६	३.१.१. मानव स्रोत विकासका लागि लैससास क्षमता विकास कार्ययोजना बनाई लागु गर्ने ।	सबै विषयगत शाखा	कार्यपालिका	कार्यपालिका सबै	आ.व. २०८२/०८३	थप बजेट	
		३.१.५. विषयगत क्षमता विकासका लागि विभिन्न सहयोगी निकायसंग समन्वय गरी तालीम संचालन गर्ने ।	सबै विषयगत शाखा	कार्यपालिका	कार्यपालिका सबै	आ.व. २०८२/०८३	थप बजेट	
		३.१.७ लक्षित समुहका लागि लोकसेवा तयारी कक्षा निरन्तरता दिने	विषयगत शाखा	कार्यपालिका	कार्यपालिका सबै	आ.व. २०८२/०८३	थप बजेट	
		३.१.८. वेइजिड घोषणापत्रको १२ ओटा प्रतिबद्धताका विषय कार्यान्वयनका	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	आ.व. २०८२/०८३	थप बजेट	

		लागि जनप्रतिनिधी र कर्मचारीलाई अभिमूखिकरण गर्ने ।						
अनौपचारिक मुल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना (४)	३	३.२.२. लैंगिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणा कार्यविधि निर्माण गर्ने ।	प्र प्र अ. /विषयगत शाखा	कार्यपालिका, गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	आ.व. २०८२।०८३	थप बजेट	
कानुनी साक्षरता (४)	३	३.३.२. कानून निर्माण प्रक्रियाका सम्बन्धमा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई अभिमूखिकरण गर्ने ।	प्र प्र अ. /विषयगत शाखा	कार्यपालिका, गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	आ.व २०८२।०८३	थप बजेट	
बिपद व्यवस्थापनमा समावेशीता(४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
सेवा प्रवाह (२०)	१९							
पूर्वाधार विकास (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
प्रजनन् स्वास्थ्य (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
शिक्षा कार्यक्रम (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
खानेपानी तथा सरसफाई (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
स्वरोजगार, आय आर्जन तथाबजार व्यवस्थापन(४)	३	४.५.४. सुपथ मुल्य सहकारी पसल शुरुवातका लागि पहल गर्ने ।	प्र प्र अ./रोज गार शाखा	गाउँसभा कार्यपालिका	कार्यपालिका सबै	आ.व. २०८२।०८३	थप बजेट	

सुशासन तथा उत्तरदायित्व (२०)	१९							
सुशासन (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।	अध्यक्ष /प्र प्र अ.	कार्यपालिका गाउँसभा	कार्यपालिका सबै	निरन्तर		
सुचना तथा संचार(४)	३.५	५.३.४. सुचना प्रवाहबाट जनचेतना बृद्धि भए नभएको अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	प्र प्र अ./ सुचना शाखा	कार्यपालिका,	कार्यपालिका सबै	चालु आ.व बाट निरन्तर	थप बजेट	
अनुगमन तथा मुल्यांकन(४)	२.५	५.४.१. गाउँपालिकाबाट संचालीत समग्र योजना तथा कार्यक्रमहरुबाट सरोकारवालाहरुलाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरी अभिलेख तयार गर्ने व्यवस्था गर्ने ।	प्र प्र अ./ सबै शाखा	कार्यपालिका	कार्यपालिका सबै	चालु आ.व. बाट निरन्तर	थप बजेट	
समन्वय र सम्बन्ध विस्तार (४)	४	प्राप्त उपलब्धीलाई निरन्तरता दिने ।						

सुभावरु :

सुनिलस्मृति गाउँपालिकामा मिति २०८१ पौष २५ र २६ गते सम्पन्न लैससास परीक्षण कार्यशालामा उपस्थित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको सहभागितामूलक अभ्यासबाट हरेक सुचकहरुको स्वमुल्यांकन गरिएको छ । सुचकहरुको लेखाजोखा र अवलोकनका आधारमा गाउँपालिकालाई लैससास उत्तरदायी र संवेदनशिल बनाउन सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्र पहिँचान गरी निम्न बुँदामा सुभावरु उल्लेख गरिएको छ ।

- सुनिलस्मृति गाउँपालिकाले निर्माण गर्ने समग्र कानून, नीति तथा कार्यविधिहरु जारी गर्नु पूर्व लैससास दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको र लैससासका विषय वा शब्द चयन भए नभएको लेखाजोखा गरी पारित गर्ने कार्यलाई संस्थागत गर्ने र उक्त छलफल तथा निर्णयको अभिलेख राख्ने परिपाटीको विकास गर्न सकेमा गाउँपालिका लैससास प्रति सम्बेदनशिलता रहेको पुष्टि गर्न सहज हुन्छ ।
- गाउँपालिकामा विद्यमान समग्र नीति तथा कानून र कार्यविधिहरु पुनरावलोकन साथै समिक्षा गरी सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरुलाई सम्बोधन हुनेगरी परिमार्जन तथा सुधार गर्न सकेमा लैससासका अधिकांस विषयहरु सम्बोधन गर्न सकिने ।
- लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ मा व्यवस्था गरिएको लैससास कार्यान्वयन समिति र लैससास परिक्षण कार्यदललाई क्रियाशिल बनाउन सकेमा गाउँपालिकाको समग्र विकास प्रक्रियालाई लैससास मूलप्रवाहीकरण गर्न सहज हुने ।
- लैससास परीक्षणको अवधीमा गाउँपालिकाबाट सुधारका लागि प्रतिबद्धता जनाई तयार गरिएको वार्षिक कार्ययोजनालाई गाउँपालिकाको वार्षिक योजना किताबमा समावेश गरी समयमै कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिन सकेमा लैससास सम्बन्धी सवालहरु सम्बोधन गर्न सहज हुन्छ ।
- वडा तथा टोलवस्तीका योजना तर्जुमा अवधीमा महिला पुरुष लगायत सबै प्रकारका लक्षित समूहमा मागमा आधारित योजनालाई **ब्यवहारीक तथा रणनीतिक** आवश्यकताको रुवमा प्राथमिकिकरण गरी अभिलेखित गर्न सकेमा लक्षित समूहका आवश्यकता सम्बोधन भए नभएको एकिन गर्न सहज हुने ।
- लक्षित समूहको **समस्या विश्लेषण र आवश्यकतामा आधारित** योजना माग गर्न सहजीकरणको व्यवस्था गर्न सकिएमा पूवाधार विकास संगसंगै आर्थिक, सामाजिक सशक्तिकरणको आवश्यकता पहिँचानमा सहज हुने ।
- लैससास लगायत लक्षित वर्ग समुदायका हितका लागि बनेका नीति, कार्यविधिहरुको बारेमा सरोकारवाला बिच पर्याप्त जानकारी गराइ प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सकेमा लैससासमैत्री विकास सुनिश्चित गर्न सहज हुने ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै सरकारी तथा नीजि भवनहरु अपांग, बालबालिका, लैङ्गिकमैत्री हुनेगरी निर्माण गर्न गराउन अनिवार्य नक्सा पासको प्राबधान बनाई कार्यान्वयन भए नभएको नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- लैससासमैत्री सुचना प्रणाली व्यवस्थापन गरी गाउँपालिकाबाट तर्जुमा गरिने लक्षित समूहका योजना र प्रगति बारे सबै प्रकारका लक्षित समूहमा सुचनाको सहज पहुँचको व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने ।
- गाउँपालिका भित्र विभिन्न विषय क्षेत्रमा काम गर्ने सहयोगी निकायहरुबाट संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरुबाट प्राप्त उपलब्धी गाउँपालिकाको उपलब्धी हुने भएकोले संचालित कार्यको नियमित अनुगमन गरी अखिलेख राख्न सम्बन्धीत विषयगत शाखाहरुलाई निर्देशन गर्नुपर्ने ।

- कानूनको मस्यौदा तयारी तथा सवाल पहिँचान र सम्बोधन उपाय सम्बन्धमा जनप्रतिनिधी र कर्मचारीहरुलाई नियमित अभिमूखिकरणको लागि योजना तथा बजेट व्यवस्था हुनुपर्ने ।
- गाउँपालिकाद्वारा जारी गरिएका कानून, नीति तथा कार्यविधिहरुको बारेमा सबै जनप्रतिनिधी लगायत कर्मचारीहरुलाई अभिमूखिकरण मार्फत नियमित जानकारी गराउन सकेमा सो को प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्न सहज हुने ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदनको निष्कर्ष ::

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणका लागि गाउँपालिकाको स्वयम आयोजना र लैससास सम्बन्धी विज्ञ सहजकर्ताको सहजिकरणमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । उक्त परीक्षण अवधीमा सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको समग्र कानून लगायत विभिन्न नितिगत प्राबधान, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा र बजेट विनियोजन प्रक्रिया साथै वर्तमान अभ्यासहरुको विषयमा सहभागीतामूलक विधिबाट लैससास परीक्षणका सुचकहरुको लेखाजोखा तथा स्वमुल्याङ्कन गरिएको छ । परीक्षण अवधीमा गाउँपालिकाबाट निर्माण गरी लागु गरिएका कानून, नीति तथा कार्यविधि, वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेट, आवधीक योजना, वार्षिक प्रतिवेदन लगायतका अन्य कार्यविधि र निर्णय दस्तावेजहरु अध्ययन तथा लेखाजोखा गरिएको थियो । त्यसैगरी गाउँपालिकाको संरचनागत व्यवस्था, भाषाशैली तथा व्यवहार, सेवा प्रणाली लगायत भौतिक संरचनाको समेत अवलोकन गरिएको थियो ।

लैससास परीक्षणबाट प्राप्त नतिजा अनुसार सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको लैससासको अवस्था सुधारात्मक र सन्तोषजनक भएकोले यस प्रकारका विभिन्न क्षेत्रहरुमा थालनी भएको असल अभ्यासहरुलाई संस्थागत गरी निरन्तरता आवश्यक देखिन्छ । गाउँपालिकाको लैससासमैत्री नीति, कानून तथा योजना लगायत सेवा प्रवाह र सुशासन अवलम्बनका क्षेत्रमा थालनी गरिएका सकारात्मक अभ्यासहरुलाई निरन्तरता दिदै संस्थागत गर्न सकिएमा गाउँपालिकाको समावेशी विकास र लैंगिक मूलप्रवाहिकरण सुनिश्चित गर्न सहज हुन्छ ।

अनुसूचीहरू
अनुसूची १ : तालिका १, लैससास परीक्षण सूचकहरूमा प्राप्तान्त तथा पुष्टणइका आधारहरू

नोट: मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छुलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।

सि नं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	सहभागिता	८	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू । यस सम्बन्धी निर्णय फाइलहरू ।
			९	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरू तथा निर्णय फाइलहरू ।
			१०	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए /नभएको ।	०-१	१	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू आसिक रुपमामात्र समावेश भएको ।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश नभएको ।	स्थानीय सरकारका स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेजहरू ।

४			स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरू छन / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)।	०-१	१	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू।	
५			स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ / छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान राखिएको।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्ने खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न कुनै प्रावधान नराखिएको।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिहरू र तिनको लेससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज।
६			संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको / नमिलाएको ?	०-१	१	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको।	महिला तथा बञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू र महिला तथा बञ्चितमा परेका समुदायहरूको स्वयम भनाइहरूको दस्तावेज
७			महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे। नरहेको (समुदायको प्रचलन विभेदकारी भए नभएको) ?	०-१	१	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको।	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको।	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको।	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज (समुदायको प्रचलन विभेदकारी भए नभएको)
८			स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरू रहेको।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधान रहेको।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको।	स्थानीय तहको श्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन।

१			८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ / छैन ?	०-१	१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज
१	०			१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको?	०-१	१	गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका / नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	गाउँपालिका / नगरपालिकाको महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितिकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको बजेट सीमा ।
१	१			१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरे / नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरूलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण) ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरूले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागीहरूको सूची, फोटो र वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सूची र लक्षित समूहले छनौट गरेका कार्यक्रमको सूची ।
१	२			१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए / नभएको ?	०-१	१	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको ।	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको प्रमाण ।

१			१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए /नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन) ?	०-१	१	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन
१	४		१.२.६	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्ने कार्यक्रमहरू बजेट विनियोजन दस्तावेज
१	५		१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको	०-१	१	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रूपमा प्रत्यक्ष लाभ र केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बनेको	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी नबनेको ।	स्थानीय तहका योजना दस्तावेज
१	६		१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए / नदिएको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनका प्रावधानहरू र केही योजनाको नमूना अवलोकन
१	७	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	१.२.९	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए /नगरिएको ?	०-१	१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरू सँगको छलफल र परामर्श तथा विपन्नता स्तरीकरण सम्बन्धी आवधिक दस्तावेज
१	८		१.२.१०	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न कहिले काहीँ बजेटको व्यवस्था हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरू

१			१.२.३	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरिए /नगरिएको ?	०-१	१	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरेको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश भएपनि पर्याप्त नभएको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरू
२			१.२.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए /नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यक्रमबीच भिडान)	०-१	१	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले कहीं बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रमबीच भिडान नतिजा निकाल्ने, बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज
२	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन ?	०-१	०/५	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था ।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी।पदाधिकारी) को नामावली
२			२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छ/छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायमध्येबाट केही समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छैन ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज
२			२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको /नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज

२ ४			२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको /नलिएको	०-१	१	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज
२ ५	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ /छैन ?	०-१	१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज
२ ६			२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए /नगरिएको)	०-१	१	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज
२ ७			२.२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ /छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता दस्तावेज /निर्णय पुस्तिका

३ ७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना। तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) (गाऊं। नगर प्रोफाईल)	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना। तथ्याङ्क संकलन गर्ने गरेको र खण्डिकृत तथ्याङ्कको समय समयमा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत तथ्याङ्कको अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना। तथ्यांक संकलन पनि नगरेको ।	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबै जातजातिका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको गाऊं /नगर प्रोफाईल ।
३ ८				२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको /नगरेको (गाऊं /नगर प्रोफाईल)	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय स्तरका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना। तथ्यांक र नक्साङ्कन सहितको गाऊं। नगर प्रोफाईल ।
३ ९				२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्थिवचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्थिवचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्थिवचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नभएको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्थिवचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्थिवचित्र र खण्डिकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।
४ ०				२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको /नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।
४ १	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए /नआएको ?	०-१	०/५	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक बजेट किताब र लैसासमा खर्च गर्ने कार्यविधि

४ २			स्थानीय सरकारका पदाधिकारी। कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो / थिएन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी। कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको।	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी। कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको।	स्थानीय सरकारका सबै पदाधिकारी। कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको।	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथा पुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन
४ ३			तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ / छैन ?	०-१	१	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको।	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको।	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको, महिलाका आवश्यकता पनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकतामा आधारित भएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन
४ ४			महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन् / छैनन् ? सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरिएको छ / छैन ?	०-१	१	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेका र सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरेको।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने नगरेको।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू र सो अनुसार बजेट विनियोजन हुने नगरेको।	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीको क्षमता विकास सम्बन्धी प्राबिधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण
४ ५			के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	०/१	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिने तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण
४ ६			के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	१	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नहेको।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण

४ ७			३.१.७	महिला र बन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए /नभएको (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला र बन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला र बन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको ।	महिला र बन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रम र महिला तथा बन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको उपस्थिति विवरण
४ ८			३.१.८	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएकोछ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरण गरिएको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण
४ ९		अनौपचारिक मूल्या, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	३.२.१	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम कार्यक्रम संख्या, मिति र उपस्थिति विवरण
५ ०			३.२.२	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ? (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसा विरुद्ध शून्य सहिष्णुता अपनाइएको ।	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रूपमा नघटेको ।	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ / नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यमा रहेको ।	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिंसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता विवरण
५ १			३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले संचालन गर्ने गरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका

५			४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिनेकुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस विषयमा नसोचिएको।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति
६	४		४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे/नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेका।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू
६	५	प्रजनन् स्वास्थ्य	४.१.५	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए/नभएको ?	०-१	१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा गलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन केहीपनि नभएको।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन

६५			स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ/छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगामन प्रतिवेदन
६६			परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन् ?	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरू मात्र संचालन भएका।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालित नभएका।	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ्य शिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या
६७			महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए/नभएको ?	०-१	१	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने चालु वर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतवर्षको समीक्षा प्रतिवेदन

७ २			४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे /नगरेको ?	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरु
७ ३	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४.४.१	गाउँपालिका /नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए /नभएको ?	०-१	१	गाउँपालिका /नगरपालिका मा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको।	गाउँपालिका /नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको।	गाउँपालिका /नगरपालिका मा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको।	गाउँपालिका /नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए /नभएको अनुगमन गर्ने
७ ४			४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा बडा बडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डौँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे /नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा बडा बडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डौँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा केही बडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डौँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा बडा बडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डौँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा बडा बडामा खुला दिसामुखत पालिका, घरघरमा शौचालय, डौँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र संचालन प्रतिवेदन

७				स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे /नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थिति, तथा स्वीकृत कार्यक्रम
७	९			ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे /नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सुचकौक)	०-१	१	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी विवरण
८	०			गरिब तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको पहुँच र ऋयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए /नभएको ?	०-१	०	गरिब तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको पहुँच र ऋयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको।	गरिब तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको पहुँच र ऋयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वयन नभएको।	गरिब तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको पहुँच र ऋयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको।	गरिब तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायको पहुँच र ऋयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन
८	१		४	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय

८			५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए /नल्याएको ?	०-१	१	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन
८			५.१.३	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भएपनि कार्यान्वयन नभएको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रम तय नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा स्वीकृत तथा सञ्चालित कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति
८			५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०-१	१	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम संख्या, कार्यक्रम संचालन भएको संख्या र उपस्थिति
८	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता		५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले आकलन झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गरेको प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति

९ ५			५.४.३	के स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेका छु ?	०-१	१	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने गरेको।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने गरेको।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने नगरेको।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन
९ ६			५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	०/५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका केही पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण
९ ७	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको प्रमाण
९ ८			५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरे /नगरेको ?	०-१	१	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरूपमा कार्य हुने गरेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा आकलनकार्य कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जाल मा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य गरेको प्रमाणित हुने बैठकका निर्णय पुस्तिका तथा निर्णय

९			लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	१	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम दिने कार्यक्रम रहेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति
१०			महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेट

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू

द्रष्टव्य: सहभागीहरूले लैससास परीक्षण गर्दा महिला तथा पुरुषमा पनि कुन वर्गको र जातको महिला तथा पुरुष हो भन्ने कुरालाई पनि स्थानीय जातजातिगत जनसंख्याको संरचनाका आधारमा विश्लेषण गर्नु जरुरी हुन्छ जस्तैले गर्दा समावेशी मूद्दा लाई पनि समेट्न सकिन्छ ।

अनुसुची २

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यशाला, कार्यतालिका
मिति : २०८१।०९। २५ र २६ गते , सुनिलस्मृति गाउँपालिका, रोल्पा

समय	विषयवस्तुहरु	उप-विषयवस्तु/त्रियाकलापहरु	विधि/प्रकृया	जिम्मेवारी
पहिलो दिन				
१०:३०-११:००	उद्घाटन सत्र	- स्वागत तथा सहभागि बिच परिचय - कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश, - आचार संहिता तथा सहमति		आयोजक र स्रोत व्यक्ति
११:००-१२:३०	लैससास सम्बन्धी अवधारणा	- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिभाषा र आवश्यकता । - अपांगता भएका व्यक्तिको परिभाषा, अधिकार र समावेशीकरण प्रक्रिया । - लैससास सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय प्रावधानहरु	मष्तिष्क मन्थन, उखान टुक्का, प्रस्तुती र प्रश्नोत्तर तथा छलफल	स्रोत व्यक्ति
१२:३०-२:००	लैससास परिक्षण अवधारणा	- लैससास परिक्षण के हो ? किन गरिन्छ ?, - लैससास परिक्षणको विधि तथा प्रक्रियाहरु ।	मष्तिष्क मन्थन, प्रस्तुती, छलफल प्रश्नोत्तर तथा	स्रोत व्यक्ति
	२:००-२:३०	चियाखाजा		
२:३०-४:००	लैससास परिक्षण मुख्य सुचक तथा उप सुचक मूल्यांकन प्रक्रिया	- लैससास परिक्षणका मूख्य सूचक तथा सहायक सूचकहरु र सुचक मूल्यांकन प्रक्रियाबारे छलफल तथा जानकारी	प्रस्तुतीकरण, छलफल र अभ्यासका लागि समूह विभाजन	स्रोत व्यक्ति
	४:०० -४:३०	दैनिक समिक्षा	सहभागितामूलक	सहभागि
दोश्रो दिन				
१०:०० - १०:३०	पुनरावलोकन	पहिलो दिनको पुनरावलोकन	सहभागितामूलक	सहभागि
१०:३०-११:००	लैससास परिक्षणका सूचकहरु मूल्यांकन प्रकृया	सुचकहरुमा स्व:मूल्यांकनकालागि सहभागिहरुबाट समूह अभ्यास र समूह अभ्यासको नतिजा माकुरी जालो र बारग्राफ विश्लेषण ।	समूह अभ्यास तथा छलफल	सहभागि, स्रोतव्यक्ति
११:०० -१२:३०	लैससास परिक्षणका सूचकहरु मूल्यांकन नतिजा प्रस्तुतीकरण	समूह अभ्यासको माकुरी जालो र बारग्राफ विश्लेषण नतिजा प्रस्तुतीकरण	प्रस्तुतीकरण	सहभागि
१२:३०-२:००	सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौती (SWOT Analysis) विश्लेषण	सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, चुनौति र अवसर (SWOT Analysis) बारे समूह अभ्यास तथा निष्कर्ष प्रस्तुतीकरण ।	समूह अभ्यास तथा छलफल र प्रस्तुतीकरण	सहभागि र स्रोत व्यक्ति
	२:००-२:३०	चियाखाजा		
२:३०-४:००	लैससास विषयमा कार्ययोजना निर्माण	सुधार गर्नु पर्ने क्षेत्र पहिँचान गरी आगामी वर्षका लागि कार्ययोजना निर्माण।	समूह अभ्यास तथा छलफल र प्रस्तुतीकरण	सहभागि र स्रोत व्यक्ति
	४:००-४:३०	समापन शत्र		आयोजक

अनुसुची ३ लैससास परीक्षण कार्यक्रम अबधीका तस्वीर सुनिलस्मृति गाउँपालिका प्यूठान

समापन सत्रमा गा.पा. अध्यक्षबाट मन्तव्य राख्दै

उद्घाटन सत्रमा उपाध्यक्षबाट मन्तव्य राख्दै

सहजकर्ताबाट कार्यशालामा सहजीकरण गर्दै

प्र.प्र.अधिकृतबाट GRB बारे जानकारी गराउदै

सुचक लेखाजोखा क्रममा सामूहिक अभ्यास गर्दै

समूह सदस्यबाट परीक्षण नतिजा प्रस्तुतीकरण गर्दै

अनुसूची ४ लैससास परीक्षण कार्यशालाका सहभागिहरुको हाजिरी बिबरण

मिति २०८१।०९।२५ र २६ गते सुनिलस्मृति गाउँपालिका आ व २०८१।०८२ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुलाई लैससास समानता तथा सामाजिक समवेगीकरण कानुनी अभियुधीकरण/लैससास/लैससास उतरदायी बजेट परीक्षण कार्यशाला गोष्ठी लैससास समानता तथा सामाजिक समवेगीकरण कार्यदलका संयोजक तथा गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री मिना थापा ज्यूको अध्यक्षता तथा लैससास कार्यन्वयन समितिका संयोजक तथा गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री मंगिराम नुवाकोचीज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न गरियो ।

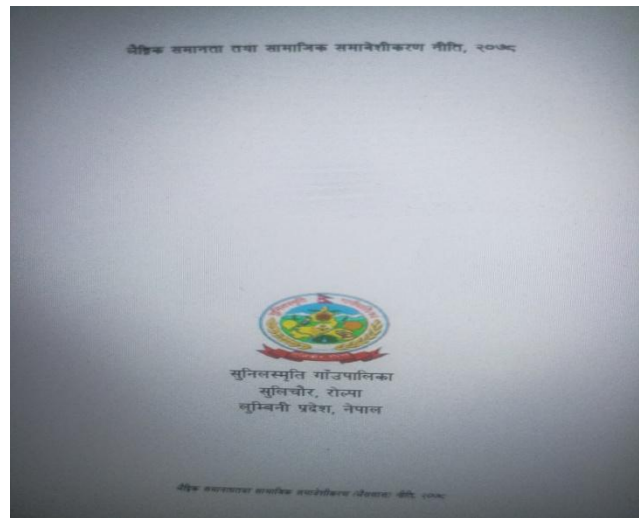
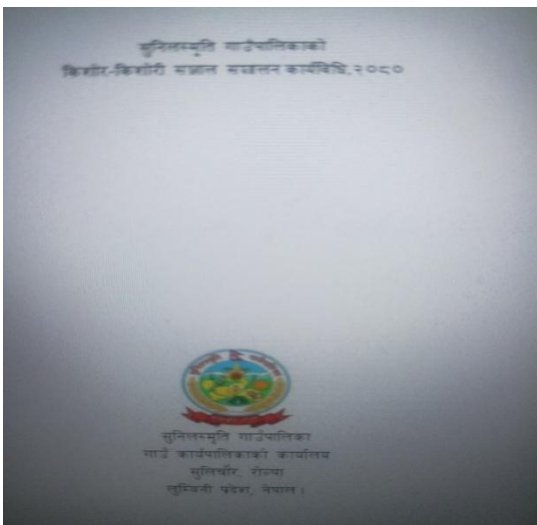
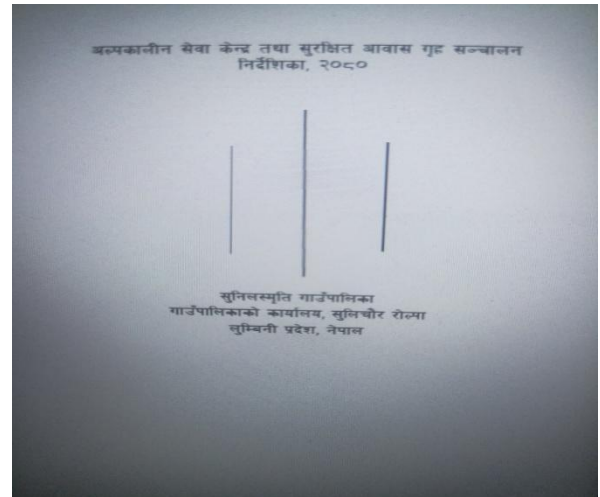
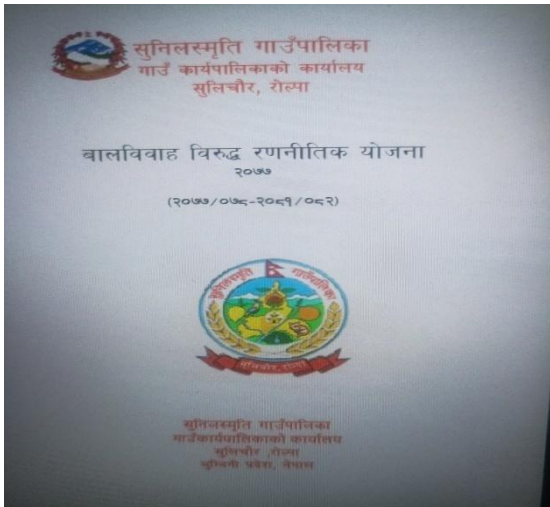
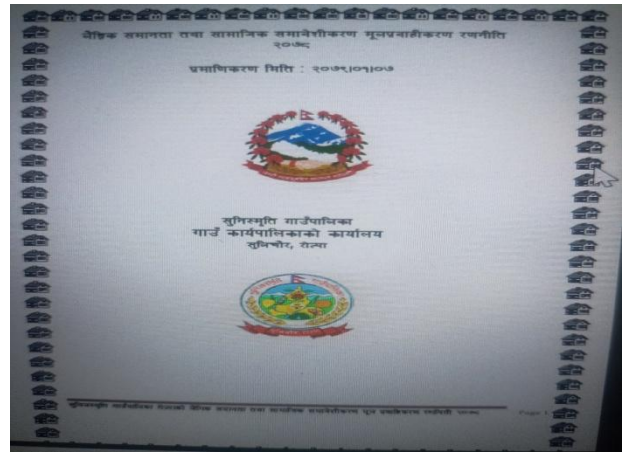
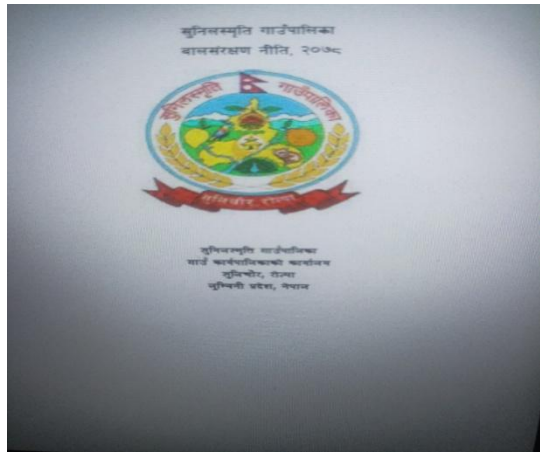
क्र.सं.	नामधर	पद	कार्यालय/ठेगाना/संस्था	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर	
					२५ गते	२६ गते
१	श्री मिना थापा	बोधदायक संयोजक	सुनिलस्मृति गाउँपालिका	९८६७४८८४५१		
२	श्री मंगिराम नुवाकोची	प्रमुख अतिथि	सुनिलस्मृति गाउँपालिका	९८५८२४०६५		
३	श्री चन्द्र प्रसाद रिजाल	प्र.प्र.अ	सुनिलस्मृति गाउँपालिका	९८५८०९०९०३		
४	श्री पवनकुमार कबर	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -१	९८२५८५२९९९		
५	श्री नेत्र बहादुर गिरी	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -२			
६	श्री दुर्गा बहादुर बिष्ट	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -३	९८२५८५२९९९		
७	श्री ओजिलाल बनेत	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -४	९८६६४०५५५५		
८	श्री मणि थापा	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -५	९८६६४०५५५५		
९	श्री लोकेन्द्र बहादुर थापा	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -६	९८४९९४८०६८		
१०	श्री रेशम शर्मा	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -७			
११	श्री धनराज रोका	बडाध्यक्ष	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -८	९८६४४४९३०८		
१२	श्री तुल्सी सुनार	का.पा.सदस्य	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -१	९८६४४९२२१२		
१३	श्री नेमलाल दमाई	का.पा.सदस्य	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -७			
१४	श्री रितादेवी थापा	का.पा.सदस्य	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -३	९८६९९९३३३३		
१५	श्री विमला पुनमगर	का.पा.सदस्य	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -४	९८६९९९३३३३		
१६	श्री अनिता थापा	का.पा.सदस्य	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -६			
१७	श्री इन्द्रा रोकाभर	का.पा.सदस्य	सुनिलस्मृति गाउँपालिका -८	९८६९९९३३३३		
१८	श्री पार्वता आचार्य	सहबर्ता	प्युठान न.पा.प्युठान			
१९	डा.सुन्दर प्रसाद	आतिथि	सुनिलस्मृति -६ गठान	९८६५६६६६६		
२०	तुल्सी कु.गिरी	उ.वि.सि.	सुनिलस्मृति-३ गठान	९८६९९९३३३३		
२१	किष्ण थापा	उ.वि.सि.	सुनिलस्मृति-६ गठान	९८६९९९३३३३		
२२	प.व.म.प्रसाद रिजाल	सहायक संयोजक	सुनिलस्मृति गाउँपालिका	९८६६६६६६६६		
२३	प्र.पु.पु.पु.पु.पु.पु.	सहायक संयोजक	" "	९८६६६६६६६६		
२४	सु.सु.सु.सु.सु.सु.	" "	" "	९८६६६६६६६६		
२५	सु.सु.सु.सु.सु.सु.	" "	" "	९८६६६६६६६६		

क्र.सं.	नामधर	पद	कार्यालय/ठेगाना/संस्था	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर	
					२५ गते	२६ गते
२६	श्री राजु खनाल	ना.प्र.सं.	सुनिलस्मृति गा.पा. (का.वि.विकास) गठान	९८६६६६६६६६		
२७	स्विता खनाल	पा.व.सं.	सुनिलस्मृति-१	९८६६६६६६६६		
२८	कुमारी थापा	संजाल प्र.	सुनिलस्मृति-१	९८६६६६६६६६		
२९	कुमारी प्रसाद	सं.सं.सं.	सुनिलस्मृति गा.पा.	९८६६६६६६६६		
३०	श्री चेतमान श्रेष्ठ	स.सं.सं.	" - - "	९८६६६६६६६६		
३१	श्री रमेश श्रेष्ठ	स.सं.सं.	" - - "	९८६६६६६६६६		
३२	श्री अमिता श्रेष्ठ	स.सं.सं.	" - - "	९८६६६६६६६६		
३३	श्री अमिता श्रेष्ठ	स.सं.सं.	" - - "	९८६६६६६६६६		
३४						
३५						
३६						
३७						
३८						
३९						
४०						

अनुसूची ६ : सुनिलस्मृति गाउँपालिकाले जारी गरेका कानुनी दस्तावेजहरुको नमुना कपी

धन्यवाद : प्रतिबेदक : पार्वता आचार्य